

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și
ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

O voce sinceră în ora supremă.

Cu prilejul broșurei mitropolitului Mețianu.

I.

De: Un bărbat de școală.

În anul 1878 a apărut în tipografia unguerească alui Alexandru Kocsi din Budapesta o foarte interesantă broșură românească sub titlul: „O voce serioasă în ora supremă către clerurile și fruntașii poporului român în cauza instrucțiunii populare” de Un arhipresbiter. Această broșură a fost primită cu un oarecare interes, n'a avut însă urmările practice pe cari le intenționa autorul ei, încât după 35 de ani, acesta a aflat de bine să o scoată într-o nouă ediție, „recomandându-o de nou preoțimei, învățătorimei și fruntașilor noștri”. La 1878 nu se știa cine e autorul acestei voci serioase în ora supremă, acum la ediția a doua, apărută în tipografia arhidiecezană din Sibiu, aflăm din prefața iscălită, că autorul ei e actualul arhiepiscop și mitropolit gr. or. I. P. S. S. Ioan Mețianu.

Considerând împrejurarea extraordinară de rară, că un cap bisericesc vine și, sub iscălitură proprie, se pronunță asupra unor foarte importante momente și necesități de actualitate, ne ținem de datoria noastră a rezuma această broșură și a-i discuta cuprinsul.

Iată ce spunea actualul mitropolit în ora supremă, la 1878, și ce menține astăzi, când pentru chestiunile atinse atunci, ora e tot așa de „supremă”.

„Starea noastră actuală este mai rea decât o vedem noi”. (pg. 5)...

„Față cu cerințele timpului de astăzi toate progresele ce ținem a le fi făcut, asemănându-le cu progresele la cari au ajuns alte naționalități și confesiuni sunt de tot mici și neînsemnate” (9).

„Examinând serios starea noastră de acum cu progresele ce le-am făcut, vom afla că și materialmente și spiritualmente suntem înapoia mai a tuturor celorlalți compatrioți” (10).

„Va trebui să recunoaștem, că precât am înaintat în unele părți și în unele privințe, pe atâta am dat îndărăt în altele și încă din cele mai momentuoase” (11).

„Când fac aceste descoperiri sincere, rog să nu mi se iee în nume de rău, căci nu le fac ca să descurajez, ci le fac din motivul ca, arătând adevărata noastră stare, arătându-o din partea ei cea neplăcută, să nu o ignorăm, ci să ne cugetăm a o îndrepta, până când nu este prea târziu. Nu-mi putui ascunde aceste convingeri nici din acel motiv, ca să nu păcătuiesc contra bisericii și națiunii, prin aceea că, văzând și recunoscând eu răul, nu aș fi încercat a trage asupra lui atențiunea celor chemați a-l vindeca, până se mai poate și nu este târziu” (11).

„Nu progresăm așa cum, pretinde timpul și împrejurările actuale”, (12), dar „Eu nu consider împrejurările politice ca cauză a răului (12). „Cauzele răului trebuie să fie altele, ele zac aiurea” (16). „De unde eu de nou afirm și susțin, că această soartă a poporului nostru nu poate fi rezultatul tendințelor politice, precum se pretinde prin unii, căci este prea în contra tuturor scopurilor statului și legilor minții sănătoase” (19).

Dar, „cari să fie cauzele, că acest popor,

chiar pe timpul celui mai serios progres la alții, decade și se împuținează? Cari să fie cauzele că el în mare parte a ajuns astăzi servitor altora, mai mult ca înainte de 1848, când era în iobăgie. Care să fie cauza că străinii veniți numai ieri-alaltăieri între noi au ajuns până întru atâta deasupra noastră, încât să ne desmoștenească cu ușurință... Când amintesc de „străini”, sunt prea departe de a înțelege națiunea maghiară, astăzi domnitoare, aflătoare în fruntea afacerilor în patrie, ori vre-o parte a poporului ei. Poporul și respective națiunea maghiară de atât de lung timp cu noi pe acest pământ, știu bine că nu numără între străini.” Sub străini înțeleg eu pe cei ce numai de curând, de câteva decenii, mai vartos dela clădirea drumurilor fierate au venit și s'au așezat între noi” (20—21).

„Cauza principală a decăderii poporului nostru este, că pe când acei străini au venit între ai noștri cu carte, adecă cu învățătură, cu o cultură superioară, ai noștri sunt fără carte (22)”. „Dacă poporul nostru, măcar împreună cu compatrioții noștri maghiari și germani, s'ar fi putut închide cu niște păreți chinezești de către concurența străină așa, încât să nu fi putut străbate în sânul multime de venetici cu cultură mai înaltă, câștigată din alte părți ale Europei, unde de zeci de ani, cu spese de milioane se lucră la cultivarea poporului, — atunci el, poporul nostru, o putea duce cât de bine și cât de mult, fiindcă el printre compatrioții maghiari și germani se află între elemente și în condițiuni mai egale”. (23)... Așadar adevărata cauză a decăderii poporului nostru este: rămânerea lui înapoi în cultura, sau lipsa lui de învă-

Trei scrisori.

I.

(Scrisoarea Lenutei la dolsprezece ani).

Dragă mamă,

Bucuria cea mare despre care ți-am scris de atâtea ori, azi a sosit, în sfârșit, pentru noi, pentru toate fetele. Azi ne-am cuminecat în biserică! Să nu fi supărată pe mine, mamă dragă, că nu ți-am scris de o săptămână: nu ne-a fost permis să trimitem ori să primim nici o scrisoare. A trebuit să ne gândim numai la noi, la sufletele noastre, ca să ne putem aduce aminte de toate faptele noastre rele, să putem deștepta în noi o mare părere de rău pentru păcate, ca, astfel să ne putem spovedi bine. Așa ne-a vorbit mereu, vreme de-o săptămână, preotul cel bătrân care ne-a spovedit. La început credeam că o să ne treacă foarte în silă săptămâna asta, ba eu chiar am plâns în ziua cea dintâi a pregătirilor, văzând că nu mi-e permis să-ți răspund îndată la scrisoarea ce am primit-o atunci dela tine. Dar m'am înșelat și eu și celelalte fete: săptămâna asta a trecut mai repede decât ori care alta, așa de repede încât mi se pare că nici n'am avut vreme să-mi aduc bine aminte de toate păcatele.

Vai, draga mea măicuță, tu nici nu știi ce lată păcătoasă ai! Nici eu n'am știut până acum! Sunt veselă și foarte fericită că m'am împăcat cu Dumnezeu, primindu-L astăzi în sfânta cu-

minecătură. Dar El îmi dă curajul să mă văd așa cum am fost, și să-ți spun și ție, ori cât de mult te-ar durea aflând ce fată rea ai. Da, avuse dreptate părintele Macarie când ne-a spus că, împăcându-te cu Dumnezeu, ești mai curajoasă.

Până am fost acasă, apoi de câte ori veneam pe vacanțe, tu nu n'cetai să-mi spui: „Lenuța mamei cea bună”. Mă sărutai, mă îmbrățișai, și eu mă lăsam cu plăcere să fiu îmbrățișată și sărutată de tine. Iartă-mă, nici eu nu știam atunci cât eram de fățarnică! Da, pentru că te lăsam să mă crezi că eu sunt bună, pe când într'adevăr nu eram decât o fetiță rea, foarte rea. De câte ori n'am voit să gust din cafeaua cu lapte, de câte ori am bătut din picior s'am plâns până ce nu-mi fierbeai un ou? Tu vei zice că de două ori trei ori, tu ești prea bună ca să recunoști, că te-am chinuit așa de treizeci și cinci de ori. Da, eu am socotit, am numărat; trebuie să recunoaștem adevărul dacă vrem să ne îndreptăm. Numai cât eu nu mi-am putut aduce aminte de când am fost de tot micuță, și de sigur și atunci am avut acest obicei rău, astfel, ca să nu mint, am spus părintelui Macarie când m'am spovedit că cel puțin de o sută de ori te-am pus să-mi fierbi un ou în loc de cafea.

Mă credeaai bună și eu fierbeam de răutate! De câte ori mă opream să culeg și să mânânc din poamele necoapte, eu plecam capul și ieșiam din grădina umilită, ca și când aș voi să mă supun poruncilor tale, — dar îndată ce erai o-

cupată în bucătărie mă strecuram în grădina. În smeuris mă ascundeam și ronțăneam la perece piatra și la mere amărâi. Pe urmă, dacă mă bolnăveam, mințeam ca o nerușinată ce eram, că nici nu mi-am pus piciorul în grădina.

De câte ori m'ai oprit să duc bobocii la râu, când venea apa mare și tulbure, dar eu abia așteptam să-ți vie vr'o prietenă, și duceam micile vietăți aurii așa de repede, să nu mă vezi, încât sărmanii se îmbulzeau unii n'nr'alții, se împiedeau și se rostogoleau. Găgăiau speriați, din ciocurile lor fragede, pe cari și le țineau deschise, iar biata cloșcă de găină făcea o larmă, de parea că s'a coborât ulul. Vai, și din răutatea mea, în fiecare primăvară când venea râul mare, se prăpădeau, duși de apă, jumătate din pușori. Îmi părea rău s'atunci după ei, te asigur, și pe mulți i-am scăpat de moarte; dar îmi părea că trebuie să-i învăț să înoate. Acum însă am plâns mult de mila lor, mă poți crede. Chiar și sub patrafir m'a podidit plânsul când am spus isprava asta.

Tu-mi spuneai mereu: „Lenuța mamei cea cumințe”, și eu, ca o fățarnică ce eram, te lăsam să mă crezi cumințe. Și, martor mi-e Dumnezeu, câte nebulii am mai făcut! Ai fi putut tu crede vr'odată că, de pildă, după ce eșai la plimbare, puneam scaunul lângă dulap, luam pudra ta, și începeam să mă pudrez înaintea oglindei, întocmai ca o cucoană mare? Ba, de câteva ori, eu mi-am înegrit chiar sprâncenele! De sigur, nu te-ai așteptat la atâta prostie din

țatură deunde provin toate scăderile lui, și anume: nehrănicia sau necapacitatea lui de a ține pas cu străinii dintre noi și mai vartos cu cei veniți din țări mai culte și mai civilizate. Poate că alții vor avea alte păreri în privința aceasta și vor atribui chiar sistemului de guvernare de astăzi o parte a răului”... „Dar concurența străină n'o poate împiedeca nici guvernul, ea numai printr'o cultură superioară se poate paraliza cu succes” (25).

Mijlocul de îndreptare? „Trebuie să-i dăm și poporului nostru, și încă cât se poate mai degrabă, o asemenea cultură, cultura pe care o pretinde timpul, adică împrejurările actuale”. Cultura „ridică pe individ și pe familie la stare mai bună, la vază, respect, onoare”, iar pe popoare le ridică la „stare și pozițiune mai bună, mai demnă și mai favorabilă”.

Și „cine are chemarea și chiar datorința de a se îngriji de cultura poporului nostru?” (28). Răspuns: Biserica. „Totdeauna mi s'a părut foarte clar, că, dacă nu vor cultiva bisericile noastre pe ai noștri, n'are cine altul să-i cultiveze corăspunzător firii lor, trebuințelor lor și ale timpului” (31). Astăzi nimic nu mai poate scuza clerurile bisericilor, „dacă nu-și vor pricepe chemarea și nu-și vor împlini datorința. Datoria și chemarea bisericilor noastre românești este a se îngriji de cultura fiilor și credincioșilor lor” (32). „Cultivarea poporului român a ajuns a fi o chestiune de existență și pentru bisericile române.”

„Se naște acum întrebarea: cum să înființăm și susținem noi școale confesionale mai bune, mai corăspunzătoare lipsei celei mari pentru poporul nostru?” (37). Căci „după experiențele pe cari le am, nu voi putea consimți cu aceia, cari mi-ar zice că din partea bisericilor noastre s'a făcut tot ce s'a putut face pentru școale. Să nu mi se iee în nume de rău dacă voi afirma că *nici pe departe nu s'a făcut aceea ce s'ar fi putut face, ce ar fi trebuit să se facă pentru cauza școlară*” (38). S'au făcut ce e drept în timpul din urmă consistoare mari și frumoase, s'au salarizat cât mai bine și cât mai mulți cano-

nici și asesori etc. etc., dar să analizăm: „făcutu-s'a și pentru administrarea învățământului confesional consistoare mari și frumoase pe la mitropolii și episcopii; oare aplicatu-s'au și pe la senatele școlare bărbați aleși, bărbați de specialitate în număr de ajuns? Oare făcutu-s'a dispozițiune ca barem atunci să fie vizitate toate școalele noastre prin comisari consistoriali, când s'a văzut că încep a le vizita și controla inspectorii guvernului?.. Și în fine gânditu-ne-am măcar la o administrațiune mai bună a învățământului? (41). După mine, în toată privința s'a făcut foarte puțin. Cauza școlară s'a clasificat pururea cam la locul din urmă” (42). Prin aplicarea câte unui referent școlar la consistorii „se crede că s'ar fi făcut un lucru mare. Ei dar ce să facă un individ la 500—600 școale? Cum poate unul singur să corăspundă și în centru, prin referade și proiecte, și să iasă prin comune, pentru a examina și pentru a le controla toate, pentru a-și câștiga experiențe, pentru a influența prin vază și știința sa la fața locului? Sau doară influența directă, conducerea și controla nemijlocită, pe care în țările culte se pune cel mai mare temei, pe care Christos și-a bazat lățirea cu succes a legii, a învățaturii și luminii, — la noi n'ar fi de lipsă, ori ar fi chiar de prisos? (43).

„Mulți vor arunca o parte mare din vina pentru rămânerea îndărăt a poporului nostru în cultură, asupra statului, ținând poate că statul ar fi în contra școalelor confesionale”, dar „vina ce i se atribuie nici pe departe nu o merită în măsura, în care i se atribuie... „Ori cât am învinui pe regim”... „să nu mai tot aruncăm vina pe unii și pe alții... (53).

Dar acum: „prin ce mijloace și modalități să începem procesul de remediare?” Printre multe altele autorul propune: „să înmulțim numărul asesoriilor și referenților dela senatele școlare”. Apoi „ne trebuie o *organizare școlară*, mult mai corăspunzătoare decât cea de azi”. Această organizare, ar avea să se înceapă din centru, chiar de sus, dela mitropolie”... La ambele mitropolii să se înființeze oficii sau senate școlare metropolitane *permanente*, compunându-se acestea din cei mai

probați oameni practici, în litere, în administrațiune și didactică, unii pentru compunerea sau cenzurarea și editarea cărților de școală, alții pentru administrarea învățământului în centru și pentru controlarea aceluia, până la școala de stat”. Aceste senate școlare ar avea să se îngrijească de „susținerea uniformității în toate institutele școlare confesionale atât în privința planului de învățământ, cât și a cărților de școală, cari introducându-se se înțelege că totdeauna cele mai bune, după unii și aceiași autori, în toate școalele rămâne, s'ar compune mai cu înlesnire”. Mai departe, „ele ar avea a controla și cursul învățământului prin eparhii, căci ce folos ar da o parte ar progresa, cealaltă nu, ba ar regresa?”... „Organizându-se astfel de senate școlare lângă mitropolii, ar urma organizarea senatelor școlare eparhiale, unde tot la câte 150 de școale ar trebui să se aplice câte un referent, totodată și ca inspector districtual peste acele școale, fiecare responsabil peste școalele din districtul său... În urma acestor ar veni a se organiza inspectoratele tractuale. Acestea ar trebui restrânse la un număr de comune până la 15, cel mult 20 de comune, într'un inspectorat, pentruca inspectorul tractual să le poată cerceta cel puțin de două ori în an, în zilele de Duminică și sărbători (63).

„Pentru înființarea acestor organe sunt chemate și responsabilele supremele autorități din fruntea bisericilor... *Spre acest scop mitropolii au a se înturni cât mai curând în gresile lor, ori barem în consistoarele spre a se apuca cu seriozitate de lucru*”... Pe amicii culturii și ai progresului, autorul roagă din suflet „să intervină la capii bisericesti, oferindu-le tot sprijinul și străduindu-se la ei pentru primul început, măcar pentru înființarea unor conferințe în cari să discutăm de aproape și din toate punctele de vedere această chestiune atât de importantă, în care se cuprinde *sentința cea mare de moarte de viață pentru națiunea și biserica românească*”.

Acesta este, pe scurt, cuprinsul broșurii I. P. S. mitropolit dela Sibiu. I. P. S. a dat-o, după cum spune în Prefață, în

partea mea. Mi-am cercat, adeseori și pălării de-a tale, ba odată am intrat chiar într'o rochie de-a ta, dar atunci m-a pedepsit Dumnezeu, căci m-am împiedecat și am căzut. Dar ceea ce nu ști până azi e faptul că, atunci, căzând am spintecat rochia, iar tu văzându-o ruptă ai ocărit pe slujnică. Eu te-am lăsat s'o ocări, ca o ființă lăse ce eram.

Da, acum știu, acum sunt convinsă: copii cei cuminți se roagă în toată sara și dimineața. Asta e înțelepciunea cea mai mare: așa-mi spuneai tu, și așa ne-a învățat și părintele Macarie. Dar, când eram acasă, eu mă făceam că-mi zic rugăciunea, și de cele mai multe ori aveam gura plină de zahăr alb ori de bomboane. Doamne, cum poate cineva să-și bată joc de Dumnezeu, dacă e lipsit de virtutea înțelepciunii!

Cât am râs de maica Frosina, cea mai bătrână dintre călugărițe! Să nu mă judeci prea aspru mamă dragă; nu rideam din răutate, ci pentru că avea un nas așa de vechiu de părea că-i de lemn, și obrazii îi erau atât de încreșiți încât lacrimile ce-i picurau din ochi în toată clipa, nu mai puteau cădea pe pământ ci se pierdeau prin părăuțele de pe fața sa. Totdeauna avea, astfel, obrazul umed. Afară de asta nu ne putea deosebi pe una de alta, în ruful capului. De câte ori se întâlnea cu vre-o fată, o chema tot pe alt nume.

Ei bine, acum m-am pocăit, de-mi poate ajunge! Chiar părintele Macarie m-a înfruntat

când i-am mărturisit păcatul acesta. Văd și eu că a fost o mare nebulie din partea mea să rid de-o sfântă. Căci sfântă trebuie să fie măicuța Frosina! De cincizeci de ani trăește în mănăstire, în post și rugăciune, cu cincizeci de ani înainte era mai curată decât sunt eu acuma. Unde va fi ajuns evlavia ei până azi? Vai, ce n'aș da să am și eu câteva părăiașe brăzdate pe față, ar fi semn că-mi pare rău din toată inima de păcate! Și cât n'aș da să fie și ochii mei vecinic umezi de lacrimi pe pocăinții. Dar se vede că încă nu-s vrednică de atâta îndurare a lui Dumnezeu.

Tu-mi ziceai adeseori: „Lenuța mea cea frumoasă”, și eu mă alintam și te credeam. De sigur când ziceai așa, tu te gândeai numai la ochii mei, la obrazul meu, la părul meu. Pfui! ce nimicuri sunt toate acestea! (Dacă ai fi lângă mine să mă vezi ce grimază fac când scriu vorba asta „Pfui!”, desigur te-ai convinge cât sunt de sinceră). Căci toată frumseța trupului, piere, mamă dragă, ca și când n'ar fi fost. Chiar până nu se vestejește nu înseamnă nimic, n'are nici un pret, dacă nu-i insufletită de-un suflet frumos. Despre lucrul acesta ne-a vorbit foarte mult părintele Macarie. Și eu, acum, îi dau deplină dreptate: frumseța cea adevărată e aceea a sufletului. Să fi bună, iubitoare, umilă, nepretențioasă, gata de-a servi pe ori și cine, eată cum ar fi trebuit să fiu eu până acuma. Dar n'am fost și astfel trebuie să te împaci și tu cu gândul că ai avut o fată urită. De câte ori am pizmuit pe fetele cari dădeau, în școală răspunsuri

mai bune decât mine, sau cari aveau o față mai frumoasă decât a mea! De câte ori mă ferit să nu stau de vorbă cu fete mai rău decât brăcate ca mine. Doamne, ce suflet urit am avut!

Dar te rog, mamă dragă, să nu desperzi fiind toate acestea scăderi ale mele. Bagă seamă: relele acestea m-au întunecat în trecut, acum nu mai sunt! M-am curățit de ele, m-am luminat sufletul, și mai mult n'o să mă întorc la aceste slăbiciuni.

Acum mă simt ușorată ca o pasere, cum b ca zăpada, și bună ca un înger. Doamne, pare că și încep să mă laud, dar nu-i laudă pe mamă dragă, ci adevărul curat. Părintele Macarie ne-a spus că adevărul trebuie să-l spunem în fața deauna întreg, ori ne înalță pe noi ori ne umilește. Simt că are dreptate bătrânul părinte. Doamne, cât e de bun, și îndelung răbdător, unele fete, dintre cele mai mari, le-a spus și de patru cinci ori, în săptămâna asta. Vre nicile mai venea câte un nou păcat în mine. Și bătrânul nu le înfrunța ci le asculta cu răbdare și le îmbuna.

Chiar și eu m-am spovedit de două ori în această oară mi-am uitat să-i spun că, odată, am rădă la biserică. Vezi că, în predicile lui, vorbea de cum să se poarte creștinul în biserică, și după spovedirea mea dintâi. Când m-a vădit că intru a doua oară la el, a zămbit și a zis:

— Cum? Și căpruța era să rămână cu sufletul urit?

„ingerea că „cele expuse și acum ar fi de actualitate”, ca și la 1878, I. P. S. declară că s'ar simți satisfăcut și numai prin aceea „dacă ar vedea din acest indemn o interesare publică mai vie față de această chestiune gravă și vitală, punându-se la ordinea zilei și luându-se în o meritată și serioasă discuțiune” (72).

E o datorie a publicisticii noastre să se ocupe cu toată seriozitatea și obiectivitatea de cele cuprinse în această hroșură. O vom face deci și noi, *sine ira et studio*.

Invățăminte.

Arad, 10 Martie.

Presa și opinia publică maghiară a fost în săptămânile trecute agitată de o chestiune per eminentiam *academică*.

Un tânăr savant maghiar, Dr. Julius Szekfi, care de ani de zile cercetează arhivele din străinătate și se ocupă în mod sistematic cu istoria națiunii sale, după studiu îndelungat, întemeiat pe documente inedite, a scris o carte despre cel mai mare erou al Maghiarilor, despre Francisc Rákoczy II. Iar Academia Maghiară, sprijinindu-se pe buna reputație științifică a autorului, a tipărit această carte, fără a o mai supune unei cenzuri prealabile din partea secțiunii istorice.

Eroul „națiunii”, Francisc Rákoczy II, pentru care bătrânul Thaly Kálmán ostenise o viață întreagă, ca prin cercetările și cărțile sale să-l înălțeze într-o lumină mai presus de fire și să-i încununeze numele cu o aureolă de glorie orbitoare, se vedește acum din cuprinsul cărții lui Szekfi ca un om cât se poate de cotidian, slab, neputincios și gheșetar, care la sfatul unui conte francez a aranjat în „Hotel de Transylvanie” în Paris o speluncă de cartoforie și jocuri de noroc, cercând să se susțină pe sine și pe ai săi din venitele puțin oneste ale acestei întreprinderi.

Așadar iată, că eroul legendar, din care istoriografia „patriotică” făcuse un model de abnegațiune și de sacrificii pentru idealul independenței naționale maghiare, se prezintă acum în lumina adevărului istoric în colori cât se poate de mohorâte.

Cazul acesta ne dovedește, că istoriografia maghiară de până acum s'au abătut adeseori în mod conștient dela calea adevărului istoric. Când au întâmpinat în cercetările lor documente, al căror cuprins nu le era pe plac, fiindcă nu putea fi pus în serviciul ideilor șoviniste preconcepționate, au retăcut pur și simplu cuprinsul acelor documente ori au ignorat existența lor. Și astfel

„Tu ști că-mi zic în internat căpruța, pentru că sunt foarte sprintenă. Dar de aici încolo n'am să mai fiu, te asigur, o să merg încet ca măicuța Frosina, și mă voiu scăpa de polecra asta urgică.”

Dupăce i-am spus ce am pe suflet, mi-a zis iar și mi-a zis foarte serios:

„Petițele trebuie să fie în biserică ca privitorile în pădure: să uite tot afară de un lucru, să preamărească pe Domnul prin cântece frumoase.”

Îți spun că-i un bătrân foarte cum se cade. Acum te rog să mă iubești tot așa de tare ca și mai înainte, căci mai vrednică sunt de iubire ta acum, decât altădată. Mă grăbesc să termin epistola căci sună de plimbare. E Duminecă și eșim în păduricea de lângă oraș. Mă bucur din tot sufletul, nu pentru că ies în strălucirea primăverii de afară, ci pentru că voi putea cuge câteva floricele să le pun la icoana Prea-puternicului.

Te sărută copila ta care-ți cere ertare pentru
Neluța.
I. Agărbiceanu.

au făurit o istorie națională patriotică, întemeiată mai mult pe fantazie, decât pe realitate. Ca un bun instrument de educație patriotică, această istorie fictivă a fost impusă în toate școlile din Ungaria și propovăduită cu un zel uimitor dela catedrele universitare până la umila școală populară din cutare sat românesc sau slovăcesc.

Nu numai atât! Ci ca să facă și mai strălucitoare lumina, în care s'au obicinuit ei a prezenta și glorifica eroii națiunii maghiare, au început a elimina cu totul din învățământul istoric amintirea bărbaților mari, cu cari a învrednicit Dumnezeu pe celelalte neamuri din Ungaria. De la 1907 încoace n'au mai îngăduit d. p. în școlile populare românești cărți de istorie, în care se făcea amintire de Traian sau Decebal, de Mihai Viteazul, de Horia sau de Avram Iancu.

Și fiindcă întreg eroismul lor patriotic se reducea, pe lângă asuprirea celorlalte popoare din patrie, la lupta îndârțnică și neînfrănată contra dinastiei, s'a putut întâmpla în Ungaria lui Apponyi și cazul ciudat, să apară în ediția ministerului de culte o carte de istorie, în care se aduceau cele mai grosolane insulte la adresa dinastiei Habsburgice. Adevărat, că dupăce „Österreichische Rundschau” din Viena a timbrat această procedură de iperloialitate ungurească, succesorul lui Apponyi, contele Zichy a retras imediat din circulație acest manual, din care trimisese zeci și sute de exemplare autorităților școlare confesionale spre a le introduce și în folosința școlilor populare nemaghiare.

Acum zecile de mii de exemplare ale acestei cărți patriotice hodinesc, bătute de praf și mâncate de molii, în podurile ministerului de culte și instrucțiune publică din Budapesta. Soartea lor o ar merita, pe bună dreptate, încă cel puțin 50% din toate produsele istoriografiei ungurești tendențioase și infumurate.

Cazul lui Francisc Rákoczy II credem, că nu va rămânea izolat. Cu cât va pătrunde mai mult în istoriografia maghiară metoda științifică, bazată pe iubirea de adevăr, cu atât mai săracă va rămânea istoria „milenară” a patrioților noștri în figuri eroice și pagini luminoase.

Adevărat, că întâmpinarea, ce i s'a făcut scrierii lui Szekfi din partea presei și opiniei publice ungurești, nu e de natură de a mai îndemna și pe alți istoriografi maghiari, să se lase povățuiți în cercetările lor numai de știința istoriei și iubirea de adevăr. Mulți dintre ei se vor teme de ceea ce exprimă aceste versuri:

De-ai încercat să spui, ce-i adevărul
De-ai vrut să îndrepti o singură greșală,
Se năruie deasupra ta tot cerul;
Sunt toți făcuți pe-o singură croială.

Toți patrioții de croială șovinistă înflăcărată, s'au ridicat ca un singur om, să protesteze contra cutezantei lui Szekfi, care având curajul de a scrie adevărul despre un erou al „națiunii”, a ajuns la dubioasa reputație de profanator al celor sfinte și de iconoclast. Merită deci pe deplin afurisaniile „națiunii”, ai cărei reprezentanți (Ballagi și Apponyi) n'au întârziat a spune chiar în incinta Academiei Maghiare, că nu vor permite nimănui să scrie adevărul despre eroii lor naționali, față de cari toți cetățenii patriei pot să aibă o singură datorință, aceea de a se închina memoriei lor. A cerceta cu deamănuntul faptele lor ori chiar a supune vre-unei analize mai serioase motivele sufletești ale acestor fapte, e un sacrilegiu, o crimă de *lesa națiune*...

Două învățăminte credem, că ni se impun și nouă din cazul acesta Szekfi-Rákoczy.

Întâi, că întreagă istoria patriei, cu a cărei buchisare și bolborosire se torturează și mortifică spiritul generațiilor noastre tinere, e o serie nesfârșită de ficțiuni. Și al doilea, că opinia publică maghiară e atât de înecatată în valurile educației patriotice șoviniste, ce a rezultat din aceste ficțiuni, încât azi nici nu mai este în stare să înțeleagă adevărul. Ori dacă îl înțelege, nu vrea să-l recunoască și să-l accepte.

Italianii despre chestiunea românească. Mulțămită propagandei unor filoromâni, poporul italian a manifestat interes viu față de chestiunea românească din Ungaria și e ținut și astăzi mereu în curent. Dl *Roberto Fava* într'un număr recent al ziarului „La Provincia di Brescia” comentează foarte elogios articolul dlui Dr. Iuliu Maniu, apărut în „Pester Lloyd” și reproduc la timp în întregime și de ziarul nostru. Are aprecieri juste asupra luptei deputaților noștri cu ocaziunea desbaterii chestiunii românești în cameră.

Acțiunea Slovacilor din Rosenberg. Conform noii direcții indicate de către primul ministru contele Tisza, privitor la naționalități, Slovacii din Rosenberg în frunte cu Dr. Metodi Bella au prezentat spre primire reprezentanței orașenești un proiect de rezoluție, în care cer introducerea limbii slovăcești în școli. Proiectul de rezoluție e următorul:

Reprezentanța orașului Rosenberg se adresează parlamentului și guvernului ungar cu rugărea, ca dreptul poporului slovăcesc, drept rezultat din principiul libertății de învățământ să-și poată câștiga validitatea, în baza acestui drept tinerimea slovăcescă să primească instrucție în limba ei, pe lângă instrucția obligată a limbii maghiare, în toate școlile comunale și confesionale și ca să permită înființarea de școli cu limba de instrucție slovăcescă pentru poporul slovăcesc. Pornind din acest principiu reprezentanța orașului Rosenberg roagă parlamentul și guvernul ungar să ordone introducerea limbii slovăcești ca limbă de instrucție în toate școlile elementare și civice din ținuturile locuite de Slovacii iar și până când nu va intra în vigoare alineatul 17 al articolului de lege 44 din 1868, să se învețe limba slovăcescă ca studiu obligat în toate școlile medii și de specialitate din Rosenberg și ținuturile locuite de Slovacii, iar la universitatea din Budapesta să se înființeze o catedră pentru limba și literatura slovăcescă.

Reprezentanța orașului a amânat discuția acestui proiect de rezoluție.

Era paragrafului 14 în Austria. Ni se scrie din Viena: Partidele cari au zădărnicit prin obstrucția lor ori ce activitate rodnică a camerei austriece și astfel au dat posibilitatea guvernului ca amânând camera să pună în aplicare temutul paragraf 14 al constituției austriece, sunt stăpânite de o dispoziție aproape de tot deprimată. Aceste partide își imagină cu totul altcum mersul lucrurilor de cum s'au desfășurat aceste de fapt. Intenția obstrucționistilor n'a fost să provoace rezolvirea bugetului, împrumutul de stat și urcarea contingentului de recruți cu ajutorul paragrafului 14, cum s'a întâmplat de fapt. S'a sperat că nu se va face o întrebuintare atât de extinsă de acest paragraf aplicându-l pentru necesități de stat atât de heterogene și că în sfârșit actualul cabinet va fi dimisionat, în care caz obstrucționistii ar fi renunțat la luptele lor împotriva proiectelor amintite mai sus. Dar coroana, n'a luat în considerare aceasta dorință a partidelor obstrucționiste, ci având încă deplină încredere în cabinetul Stürgh i-a dat plenipotența cea mai largă ca să amâne camera și cu ajutorul paragrafului 14 să ia o mulțime de dispoziții, cari n'ar fi fost necesare dacă obstrucția n'ar fi paralizat ori ce activitate a camerei.

La deprimarea partidelor obstrucționiste a contribuit încă foarte mult faptul, că nu li s'a realizat speranța că capitaliștii vor lua o atitudine refuzătoare sau cel puțin rezervată față de o emisiune de bonuri de tezaur, care nu e votată din partea parlamentului. Subscrierile din țară și străinătate au dovedit că creditul statului n'a suferit nici decum prin aplicarea paragrafului 14.

Partidele, cari au provocat era paragrafului 14 se tem acum că guvernul va face întrebuintare de acest paragraf în toate chestiile, cari numai se pot califica de „necesități de stat”. Foarte natural că din punct de vedere al popularității lor, deputații cari își tem mandatul se bucură de măsurile luate până acum de guvern. Situația însă s'ar schimba foarte mult dacă guvernul va realiza cu ajutorul paragrafului 14 toate reformele, cari au fost luate în programul de muncă al parlamentului, dar n'au putut fi rezolvite din cauza obstrucției.

Începutul s'a făcut de altcum în privința aceasta punându-se în aplicare legea despre asigurarea

minerilor în caz de nenorociri, cu ajutorul para-grafului 14. Și în felul acesta poate excluderea parlamentului dela afacerile țării va deveni chiar populară. — *Austriacus.*

Vacanța camerii. Câteva zile va domni în parlament liniște divină și atmosferă curată, căci politicianii au plecat în provincie de sărbătorile Paștilor catolice. Conte Tisza se recreiază în cuibul său dela Geszt, deasemenea și ceilalți miniștri, afară de baronul Ghilányi, au plecat din capitală la moșiile lor. Numai opoziția se mai agită în unele locuri; contele Károlyi alarmează presa cu cablograme, anunțându-și când succesele efemere, când huidulele strășnice dela emigranții din America. De altcun contele răcător ca să-și facă reclamă mai intensivă a cerut să fie primit la președintele Wilson în audiență.

Deși absent, guvernul a edat ieri un comunicat semioficial, în care arată competența șaborului croat și drepturile hanului. Ziarul „Pokret” din Zagreb protestează cu vehemență împotriva guvernului maghiar, deoarece în comunicat se spune că șaborul nu e parlament. Cercurile politice din Croația și Slavonia sunt revoltate de acest comunicat, menit să învrăjbească din nou spiritele și să creieze o situație fără precedent.

Nu mai puțin se vorbește despre chestia de meetingului Ligei Culturale, pentru care se crede că s'au cerut României explicații pe cale diplomatică. Presa maghiară înregistrează cu vădită satisfacție că majoritatea Românilor desaproabă acțiunea Ligei și că ziarul „Universul” din București publică o scrisoare iscălită de mii de anonimi, cari nu s'ar identifica cu propaganda anti-maghiară a Ligei Culturale. Noi nu avem cunoștință despre așa ceva.

Intrevederea dintre contele Berchtold și marchizul Di San Giuliano. Cel mai important eveniment al viitorului apropiat promite a fi întrevederea dintre contele Berchtold și ministrul de externe al Italiei marchizul Di San Giuliano în Abbazia. În ministerul de externe austro-ungar — după cum se anunță din Viena — se lucră deja de zile pentru pregătirea materialului asupra căruia se vor consfătuți cei doi miniștri de externe cu prilejul întrevederii. Contele Berchtold s'a consfătuțit ieri timp îndelungat cu ambasadorul austro-ungar la Roma, Kajetan Mérey, care a sosit la Viena încă la începutul acestei săptămâni și îl va însoți pe contele Berchtold la Abbazia. Ieri seara contele Berchtold s'a consfătuțit timp îndelungat cu șefii de secție din ministerul său, primind raportul acestora privitor la chestiile cari se vor discuta în Abbazia.

Intrevederea contelui Berchtold cu marchizul Di San Giuliano va avea loc în Abbazia în 15 c. Consfătuirile între cei doi miniștri vor ține 3 zile și acest fapt arată deja, că cu acel prilej se vor discuta chestii de mare importanță.

Dealtcum pentru aceasta vorbesc și măsurile extraordinare luate pentru însoțirea ministrului Berchtold. Acesta va fi însoțit în călătoria lui la Abbazia de 4 șefi de secție ai ministerului său: baronul Machio, primul șef de secție, contele Ioan Forgach, Ioan Ugron și contele Hoyos. La aceștia se mai alătură încă o mulțime de secretari și raportori.

Ministrul de externe al Italiei va fi însoțit la Abbazia de o asemenea suită. După știrile sosite marchizul Di San Giuliano va fi însoțit la Abbazia de șeful de cabinet Pessano, doi raportori și mai mulți secretari. Cei doi ambasadori Mérey și Avarna vor fi de asemenea de față la întâlnire. Atât în Roma cât și în Viena se așteaptă cu mult interes rezultatele iminentei întrevederi din Abbazia.

Aviz abonaților noștri.

Rugăm pe stimații noștri abonați să nu uite a-și plăti fără amânare restanțele pe cvartalul trecut și să ne trimită totodată și abonamentul pe noul cvartal, înainte. Să-și aducă aminte de marele scop ce sprijinesc abonând acest ziar și să fie seamă de enormele piedeci materiale cu cari se tot luptă încă presa românească. Cu întoarcerea poștei așteptăm să ni se trimită toate restanțele, precum și abonamentul pentru noul cvartal Aprilie—Iunie. În caz contrar ziarul nu li se va mai trimite.

ADMINISTRAȚIA.

Un lucru ce nu mai suferă zăbavă.

— Toți intelectualii noștri la muncă! —

Examenul de inteligență al alegătorilor

„Pester Lloyd” aduce în numărul dela 6 Aprilie a. c. o explicație a paragrafilor 49 și 51 din noua lege electorală, parte referitoare la examenul de inteligență, ce se cere pentru acei, cari vor să fie alegători, cari însă nu posed cențul de inteligență normat de lege.

Dispozițiile ministeriale asupra dovedirii gradului de inteligență sunt următoarele:

În cercurile pretoriale se va forma un comitet permanent, al cărui prezident va fi primpretorul cercului, respective primarul, iar membrii comitetului; se recrutează jumătate dintre funcționarii administrației, și jumătate dintre bărbați de școală activi ori pensionari. Examenul se va da înaintea unei comisii de trei, care se compune din prezident, din un funcționar administrativ și din un bărbat de școală. Comisiunea își va începe anul acesta activitatea în luna Maiu, iar în anii viitori în luna Februarie și va funcționa în sediul cercului.

Examenul se face gratuit. Candidatul va avea să dovedească înaintea comisiei, că este în stare să citească după un manual pentru clasa a VI-a elementară cinci rânduri, și că știe scrie două rânduri dictate. Această dovadă se poate aduce în limba maghiară, sau în limba obicinuită în părțile acelei regiuni.

Examenul este public, însă se poate declara la dorința unui candidat și de secret. Primul vot asupra succesului examenului revine puterii didactice. În caz de nereușită, este admisibilă repetarea examenului încă în acelaș an înaintea comisiei de conscriere; în anii următori și înaintea comitetului permanent.

Ar fi bine ca din vreme profesorii și învățătorii noștri să se intereseze, ca să fie aleși ca membri didactici ai comisiunilor de trei în toate cercurile noastre pretoriale. Și în acelaș timp mai ales învățătorii să asiste la aceste examene, ca să poată folosi experiențele culese acolo în folosul cursurilor de analfabeți. Special va fi în interesul nostru, ca să avem în toate comisiile acestea de examinare, cari ne privesc direct, oameni rezoluți, cari să ceară respectarea dispozițiilor legii ca candidații români să fie examinați numai românește. Primul vot îl are profesorul sau învățătorul din comisia celor trei pentru examinare. Deci pe cuvântul lui se pune cel mai mare pond. De aceea și noi trebuie să punem toată greutatea pe reclamarea cel puțin a acestui vot în toate comisiile de examinare, din părțile noastre unde limba obicinuită, pe care o îndreptățește legea și ordinațiunea ministerială ca limbă de examen în locul celei maghiare, este cea românească. Deci la muncă, cu toții cât mai în grabă. Având acum și un indigitar practic în direcția instruirii analfabeților, să nu mai umblăm orbecând cu câte toate abecedare, iar învățătorii noștri și toți intelectualii, cari au tragere de inimă pentru o bună cauză, să-și la fiecare un grup de țărani și o carte de școală pentru clasa a VI-a elementară și la inteligența dată dela natură poporului nostru în scurt timp poate să facă și pe cel mai analfabet dobă de carte, cel puțin de o carte pentru clasa a VI-a primară.

Regele Carol al României despre pace și război.

Cu ocaziunea vizitei sale recente în București, dl *Lausanne* directorul ziarului „Le Matin” din Paris, a fost primit în audiență de regele Carol, cu care a avut o convorbire foarte interesantă, care în formă de interview și-o publicăm în numărul de azi al ziarului său.

De întroducere regele Carol i-a explicat ziaristului francez cum a fost întemeiată România de astăzi, apoi a adăugat:

— Un popor nu poate trăi numai cu greșele economice; tradiția, amintirile trecutului trebuie să-l îndemne la fapte. Mie-mi plăcușă oamenii bătrâni și obiectele vechi; regii trebuie să fie mai mult sau mai puțin conservativi.

După acestea bătrânul rege a căzut pe gânduri, iar jurnalistul profitând de ocazie l-a întrebat despre relațiile României cu Albania.

— Da — a răspuns regele zimbând — am și legături de ordin sentimental, cum trebuie să fie între naș și fin. Români au fost cei cari au introdus caracterele latine în Albania; aici în București a fost clădită cea dintâi fabrică serică albaneză, unde s'a oficiat serviciul de traducere în limba lor. Ceeace a făcut Europa din Albania un act frumos.

— Când s'a vorbit întâia dată despre cucerirea marelui nepotului meu pe tronul Albaniei, eu i-am spus: „Dacă te supui la problema aceasta și deslegi, ai făcut un lucru bun. Cred că nu poți fi un scop mai nobil pentru un princip, decât acesta și sper că marile puteri te vor ajuta să munca ta”.

Regele a trecut apoi la situația din Balcani accentuând că acolo pacea trebuie păzită cu orice preț, deoarece un nou război ar fi un dezastru de neînchipuit.

— Europa mai înainte de toate trebuie să împiedece izbucnirea unui nou război în Balcani. Dar nu trebuie uitat — a continuat regele — că astăzi nu regii poartă războaiele, ci vremile bătrâne, ci popoarele. Acestea pot să acum curente, pe cari domnitorii nu mai sunt în stare să le stăvilească. Eu sunt mărturie și adevărul afirmând că regele Bulgariei a făcut tot posibilul pentru împiedecarea celui de doilea război balcanic. Nici eu nu am fost în măsură să pabil în România să înfrânez mișcarea și răbdarea populației. La declararea primului război în toată ziua eram îndemnat să mobilizez. Dar m-am opus declarând că numai în cazul acela voi mobiliza, când altă soluție nu era și războiul e inevitabil.

După o pauză scurtă regele a vorbit de conflictul româno-bulgar accentuând că deosebit de eficientă și moderată a fost România, că putea să-și asigure avantaje cu mult mai înalte de pe urma campaniei. Nu România e vină că Bulgaria a pierdut Adrianopolul și Vala; împăratul Germaniei s'a arătat ca mare partinitor al Greciei pe timpul tratativei de pace din București. Bulgarii numai României au să-i mulțamească că au străbătut marea egeică și au luat în posesie ținuturile gale cum e Lagos și Xanti.

Ziaristul francez încheie aducând elogiul regelui Carol, a cărui activitate nobilă până acum a fost încoronată întotdeauna de succes.

O broșură actuală.

Arad, 10 Aprilie.

Am primit azi la redacție o broșură ungurească foarte interesantă. E tipărită în Oradea-mare în tipografia „Béres és Held”, prețul ei 2 cor.

Broșura poartă titlul „Orosz vagy román kéz?” (Mână rusească ori românească?)

Autorul *Lajos Lakos* arhivarul șef al orașului Oradea-mare și-a pus de scop să dovedească mai presus de ori ce îndoială, că autorul atentatului dela Dobrișin este Rusia, dar nici decum România. În scopul acesta descrie caracterul și felul de luptă al Rușilor, apoi pe cel al Românilor și constatând seria multelor atentate la Ruși arată că România niciodată, nici aici, nici în România n'au avut atentatele în arsenalul armelor lor de luptă politică. În carte aflăm înșirate și toate atentatele veacurilor din urmă la toate neamurile. Autorul este un călduros prieten al împăcării maghiaro-române și regretă foarte mult, că tratativele între contele Ștefan Tisza și România au eșuat. Făcând o mică abateră dela propriul scop al cărții d. Lakos Lajos stigmatizează pornirea opoziției maghiare de a cere legături prietenești cu Rusia și cu multă dreptate relevă faptul, că tocmai *contele Károlyi Mihály*, care-și are toate titlurile și imensele averi din grația Habsburgilor, acum umblă după grațiile Rușilor, dușmani de moarte ai Habsburgilor. Totodată însă d. Lakos Lajos avertizează și pe Români, să nu se încreadă Rusiei și să nu aștepte vr'un bine dela împărăția de ghiată, care în atâtea rânduri i-a arătat dușmănia sa și i-a făcut atâtea rele. Se referă autorul și la logodna proiectată între prințul Carol al României și arhiducesa Olga, fiica mai mare a țarului și-și termină broșura cu următoarele cuvinte: „*Acum la răspântie luați bine seama, Români, căci cu am presimțiri sinistre, că zăvezul alb de mireasă, ce-l aduce acum marea-principesă rusă Olga cu sine în România, mai curând ori mai târziu va fi lînfolul patriei voastre și cununa de mirt va deveni o relicvie care în sulletele strănepoților voștri va trezi simțirile cele mai dureroase și va aminti numai de lericitul trecut*”.

Noună ne pare bine, dacă Unguri cât de mulți se preocupă de chestia națională în Ungaria, regretăm însă că până azi foarte puțini dintre dânsii recunosc adevărul, că numai făcându-li-se Românilor deplină dreptate națională în Ungaria, ei vor putea fi învoiați a da tot sprijinul lor pentru existența națiunii maghiare.

Dacă însă națiunea maghiară vrea să-și clădească mărirea pe ruina noastră ca națiune română, atunci nimeni să nu fie mirat, dacă noi nu putem consimți la nimicirea noastră proprie și vom încerca *absolut totul* pentru de a viețui.

Cronică Brăileană.

Conferința dlui A. D. Xenopol. — Concertul Lucia Cosma. — Amânarea reprezentației „Domnului Notar”. — Diverse.

Brăila, 26 Martie v.

Ieri, 25 Martie, la ora 3 și jum., în sala Teatrului Regal, distinsul nostru savant, d. profesor universitar A. D. Xenopol, a ținut interesanta sa conferință „*Noi și Ungurii*”. Sala era arhiplină. — După ce a cântat corul, și după ce d. președinte al Ligei Culturale *Ath. Popescu* a ținut o cuvântare introductivă, conferențiarul mult așteptat și-a făcut apariția și ne-a încălzit inimile timp de o oră și ceva. Dsa, bazat pe fapte istorice, arată cum Austria a căutat întotdeauna să ne facă rău, deci că Austria e dușmana noastră de decenii. Pe de altă parte noi am căutat să ne aliem la puterea cea mai mare, care e Germania. Și odată alipiți de Germania, fiindcă interesul nostru era așa, fatal a trebuit să fim și aliați Austriei, care la 1871 devine aliata Germaniei. Cum însă Austria, astăzi e într-o destrăbălare completă, fiindcă popoarele ce o compun trag fiecare în partea lor, și fiindcă astăzi, — Austria unită cu Ungaria — e condusă de Unguri, și pentru că Ungurii sunt 6-7 milioane față de 20 milioane străini în Ungaria, aceștia se servesc de toate mijloacele posibile ca să „nu-și ia apa pe dinainte”. Dar pământul le fuge de sub picioare. Ungurii încep a da îndărăt. Dovadă, e însuși faptul că au stat de vorbă cu fruntașii români din Ardeal, pe cari până ieri-alaltăieri nici nu stau să-și privească. Se vede din aceasta că Ungurii recunosc existența poporului român în Ungaria.

Se ocupă în treacăt de chestia împăcării și spune că e o greșeală a fruntașilor români că n'au cerut maximum: o universitate românească. Se ocupă în treacăt de războiul balcanic, cu ocazia comparației ce o face între noi pe de-o parte, și Ungurii și Bulgarii pe de altă parte, popoare mongolice, a căror fire le-o caracterizează printr'o energie rău întrebuințată, fiindcă n'are la bază sentimentul de dreptate -- de aci chestia cu „cartea soldatului bulgar” în care Dobrogea e însemnată ca provincie bulgară.

În total conferențiarul ne-a spus: noi Români de aci și cu Români de dincolo de munți, avem același suflet, aceeași limbă, prin urmare trebuie să formăm același corp.

Interesul ce-l prezenta conferința în momentele actuale, modul documentat cum d. *Xenopol* și-a ținut conferința, în plus figura sa simpatică, în perfectă armonie cu vorba-i moldovenească dulce, a făcut ca sala să izbucnească în ropote de aplauze intrerupându-l adesea, iar la finele conferinței să nu se mai sfârșească...

Vineri, 21 Martie, a avut loc tot în sala Teatrului Regal concertul dnei *Lucia Cosma*. Succesul a fost neîntrecut.

Artiștii Teatrului Național din București anunțaseră pentru 24 c. reprezentarea piesei „*Domnului Notar*” interesanta lucrare teatrală a dlui *Octavian Goga*. Din motive necunoscute nouă, reprezentația s'a amânat pentru o dată ulterioară... Când? Se spune chiar că nu se va mai juca! Ar fi păcat. Nici nu veniseră biletele dela tipografie și lumea a dat năvală la casa de bilete. Și la urmă nu se mai joacă.

Conferențiarul francezi, cari vin în București nu ne-au ocolit. Fiecare a venit și a ținut câte o conferință în sala de dans „Regal”.

La 19 c. s'a reprezentat „*Cocoșul Negru*” al dlui *Eltimiu*, cu d. *Notara* în rolul diavolului. Restul elemente fine...

I. Borvizeanu.

Știrile zilei.

România nu mobilizează.

București. — Atât în ziarele din București, cât și în cele din străinătate s'au răspândit zvonuri despre o pretinsă mobilizare a armatei române. În fața acestor zvonuri ministerul român de război a lansat următorul comunicat:

— „Ministerul de război aduce la cunoștința publicului, că în anul corent, ca și în trecut, s'au luat toate dispozițiile necesare pentru o eventuală mobilizare. Acestea ordinațiuni au fost executate de către organele administrative, cai și-au făcut de astă dată datoria cu cea mai mare promptitudine. Această activitate a organelor administrației au produs impresia, că se pregătește iminenta mobilizare a armatei române. Ministerul de război declară, că în situațiunea actuală nici vorbă nu poate fi de vre-o mobilizare.”

Podul dintre România și Bulgaria.

Londra. — După informațiuni sosite din Sofia s'au ivit noi dificultăți privitor la clădirea podului peste Dunăre, între Bulgaria și România. România adevăc stăruie pentru clădirea podului la Corabia, la ceea ce guvernul bulgar nu e aplicat să se învoiască.

În Londra se crede că România ar fi revenit la vechiul său plan ca podul bulgaro-român să streteie Dunărea la Corabia, la îndemnul Rusiei.

Macedo-români asasinați.

București. — Chestia Macedo-românilor măcelăriți de Greci a produs agitație enormă în București și profesorul N. Iorga în ședința de ieri a camerei a adresat în această chestie o interpeleție guvernului. Președintele societății macedo-române d. D. Leonte ieri a fost în audiență la regele. Ministrul președinte încă ieri noaptea a cerut raport telegrafic dela d. Burghelca plenipotențiatul României la Durazzo. Acesta a confirmat știrea despre măcelărirea Românilor.

Expediția lui Roosevelt a dispărut.

Londra. — Ziarul „*Evening Sun*” din New-York a primit o telegramă din Buenos-Ayres în care se spune, că expediția trimisă de guvern pentru găsirea lui Roosevelt și a tovarășilor săi s'a întors la Manaos fără nici un rezultat. Mai târziu s'a întors la Manaos și căpitanul Magelhaens, care a făcut parte din expediția lui Roosevelt, dar s'a despărțit de acesta. Despre Roosevelt nu se știe absolut nimic.

Modificarea constituției române.

București. — Senatul a votat azi după a doua cetire proiectul privitor la modificarea constituției române.

Voci germane în contra comerțului austriac în Balcani.

Berlin. — Zilele trecute deputatul progresist din parlamentul german *Gothain* a scris un articol în „*Vossische Zeitung*” despre politica oficială a Austro-Ungariei în Balcani și spune că această politică vatămă nu numai interesele comerciale proprii, ci și pe acelea ale Germaniei.

Ieri „*Vossische Zeitung*” aduce un nou prim-articol în contra comercianților austriaci. Marele ziar german spune, că politica de exploatare a Balcanilor din partea industriei mari austriace începe a se răsbuna amar. Comercianții austriaci cred, că dânsii posed monopol pentru Balcani și iau în nume de rău tuturor comercianților altor state, când aceștia nizuiesc a-și introduce acolo mărfurile lor, deși capacitatea de ofert a firmelor austriace este absolut insuficientă. Chiar agenții comerciali austriaci din Balcani se plâng de greutate, ce le au cu casele austriace. Mulți din acești agenți intră în legături cu case germane. Pentru aceasta sunt apoi ponegriți la consulatele austriace. Dacă Austria ar avea comercianți mai buni, atunci mci politica ei proastă în Balcani nu i-ar strica. Starea aceasta de lucruri se remarcă deja și în Albania. Cel dintâi comerciant austriac în Albania a fost un vânzător de lozuri pentru loteria de clasă. Posta austriacă în Albania e atât de proastă, încât chiar și Austriacii se folosesc mai bucuros de poșta italiană.

Etna se tulbură.

Palermo. — Toate presemnele amuță, că în curând vulcanul Etna va erumpe. Din crăptăturile muntelui iese fum negru și la 900 metri înălțime deasupra vulcanului s'a format un nor negru. În jurul Etnei ferbințeala e atât de mare, încât e imposibilă apropierea de vulcan.

A patra sesiune parlamentară.

Budapesta. — „*Budapesti Tudositó*” constată că sesiunea parlamentară actuală e a treia în acest ciclu, iar sesiunea care se va deschide în curând e numai a patra, iar nu a cincia, cum au scris unele ziare maghiare.

Infrângerea bandelor grecești.

Durazzo. — Dela granița de sud a Albaniei sosesc știri mai liniștitoare. Jandarmeriei albaneze i-a succes să respingă pe întregă linia bandele grecești. Aceste primind întăriri mai încearcă câte un atac, dar se văd constrânse imediat să se retragă.

Buniveații își numesc limba lor sârbo-croată.

Budapesta. — „*Keleti Értésítő*” anunță: La vre-o sută de Buniveații au ținut în Szabadka o adunare populară în care au hotărât că limba lor e cea sârbo-croată. Adunarea Buniveaților au trimis contelui Tisza o adresă de felicitare, rugând totodată pe primul ministru ca limba lor să fie recunoscută oficial de sârbocroată.

Două proceduri pentru restabilirea ordinii în Albania.

Paris. — Ziarul „*Excelsior*” e informat că puterilor li s'a făcut două propuneri privitor la restabilirea ordinii în Albania.

După o propunere făcută de guvernul sârbesc, puterile să trimeată în toate orașele albaneze mai mari trupe internaționale cari să mențină ordinea iar capitala Albaniei să fie Soutari.

După a doua propunere, Albania să fie împărțită în mai multe cantoane după pilda Swi-

terii. Fiecare să trimită apoi reprezentanții în adunarea națională albaneză care împreună cu domnitorul Albaniei să conducă afacerile interne și externe ale noului stat.

Baronul Láng nu va mai prezida în apropiata sesiune delegațională.

Budapesta. — Se anunță oficial că președintele delegațiilor ungare baronul Ludovic Láng a plecat la Brioni și nu va lua parte la apropiatele sesiuni delegaționale.

În locul lui va fi ales preșident al delegației maghiare pentru apropiata sesiune, după cum se vorbește, Lad. Beóthy.

Viitorul arhiepiscop de Calocsa.

Budapesta. — După știrile sosite din Roma viitorul arhiepiscop de Calocsa nu va fi nici episcopul *Várady* dar nici episcopul *Majláth* ci un al treilea. Cele mai multe șanse le au episcopul *Cenadului Glattfelder* din Timișoara și episcopul *Zichy* din Pécs.

Episcopul *Gherlei*, Dr. Vasile Hossu ar fi fost trimis la Roma în acest scop cu o misiune din partea guvernului ungar.

Disolvarea camerei engleze.

Londra. — Guvernul englez e ferm hotărât să disolve camera în Iulie și tot în aceeași lună să ordoneze noile alegeri.

Apropierea franco-bulgară.

Sofia. — Ieri a avut loc aici o adunare a bărbatilor de știință și a reprezentanților comerțului bulgar, în care s'a înființat „societatea

bulgară-franceză” pentru promovarea unei dezvoltări spirituale și economice comune.

Un vapor francez duce arme revoluționare din Ulster.

Londra. — Autoritățile engleze au prins lângă Dublin vaporul francez „Anglais”, care ducea arme și muniție pentru revoluționarii din Ulster.

Acțiunea intermediatoare a României.

Paris. — După informațiile primite din Atena guvernul român a început deja acțiunea de intermediare în chestia Epirului. Reprezentantul României la Atena a conferat azi cu ministrul de externe al Greciei Dr. Streit exclusiv în chestia aceasta. Se afirmă că răspunsul ministrului de externe grec n-ici decum n'ar fi mulțumitor. El a promis numai, că guvernul grecesc îl va indemnă pe Epiroți să încheie o înțelegere cu guvernul albanez.

Tratatul greco-albanez.

Durazzo. — Delegatul grec *Varatassis*, care după cum se știe poartă tratative cu guvernul albanez în chestia Epiroților, a plecat azi dimineață la Corfu, de unde e așteptat să se întoarcă după câteva zile în vederea unei regulări definitive a acestei chestiuni.

Grecia a trimis arme Epiroților.

București. — „Universul” anunță din Atena: Cercurile guvernamentale neagă că Grecia ar sprijini revoluția Epiroților și că conducătorii aceștia ar fi ofițeri din armata regulată grecească. Cercurile diplomatice asigură însă, că Grecia a trimis arme Epiroților chiar pe aceleași vapoare, cari au blocat portul Santi Quaranta.

Naționaliștii constituiți în partid se vor organiza în București și în provincie, creând cluburi și comitete de conducere.

În întrunirea de ieri cei prezenți s'au consfățuit asupra organizațiilor ce trebuiesc aduse în partid.

Au luat cuvântul d-ii *N. Iorga*, *V. C. Gâlniceanu* și *St. Bogdan*, care a propus înființarea de ziare naționaliste și cercuri de propagandă.

Nu ne pot, decât îmbucura și întări aceste măsuri largi de organizare ale partidului naționalist din România.

Conferințele „Biroului român de informații politice” în Italia. Afară de conferințele publice ce se vor organiza în Franța de către „Biroul Român de Informații politice” spre a contribui la strângerea relațiilor de amiciție dintre Franța și România și spre a face cunoscută cauza națională în capitala Franței, Biroul român va organiza, în cursul lunii Iulie, a. cor., o serie de conferințe politice în Italia. Conferințele acestea vor fi ținute, în limba italiană de d. *Mircea R. Șirianu*, directorul Biroului. Ele vor avea ca subiect:

1. Apropierea italo-română din punct de vedere politic, cultural și economic. 2. Posibilitatea unei Uniuni între națiunile surori latine. 3. Renașterea geniului de cucerire al Romei.

Iată centrele din Italia unde d. Șirianu își va desfășura aceste conferințe: Roma, Napoli, Milano, Torino, Florența și Veneția. Conferințele sunt organizate cu concursul presei italiene.

Bugetul ministerului de război român. Bugetul de cheltuieli al ministerului de război român pe exercițiul 1914—1915 a fost alcătuit. Proiectul acestui buget se prezintă cu un spor de 16.200.000 lei față de cel de anul trecut. Acest spor constituie o însemnată dezvoltare a oștirii, atât în organizare cât și în elementul ei. În rezumat din acest spor, în afară de creșterea comandamentelor și unităților arătate s'a adus armatei următoarele îmbunătățiri cari se pot rezuma astfel:

S'a aplicat legea soldei reangajaților armatei votată în 1913 și rămasă neaplicată. Aceasta aduce o îmbunătățire simțitoare a stărei materiale a reangajaților. S'a sporit alocația zilnică de hrană a trupei de la 48 la 49 bani, iar economiile de la acest articol au fost readuse de la 10 și 13 la sută, cum erau în bugetul trecut la 5 la sută. S'a redus economia de la 7 și jum. la sută cum era în bugetul trecut la hrana caiilor, la 5 la sută. S'a sporit alocația echipamentului pentru partea anuală cu 1.000.000 lei. Alocația pentru munițiile necesare tragerilor anuale la toate armele a fost sporită cu 2.076.956 lei pentru a putea da trupelor o instrucție cât mai completă la trageri. Pentru concentrarea și instruirea rezervelor s'a sporit alocația din trecut cu 1.000.000 lei.

Celelalte sporuri la materiale, au fost necesitate de sporirea efectivelor rezultată din creșterea noilor unități și sporiri de efective la unele corpuri precum și din faptul că unele sume alocate în trecut, erau prea mici, în raport cu trebuințele armatei.

Sporurile bugetare pe exercițiul 1914—1915. În bugetul pe exercițiul 1914—1915 al României se prevede pentru armată un spor de 16 milioane 229.000 lei; pentru învățământ un spor de 7.854.026; spor pentru mărirea salariilor funcționarilor 8.600.000 (guvernul promisese 23 milioane); la lucrări publice, un spor de 8 milioane 611.205; la finanțe 12.834.989; la interne 11 milioane 155.064; la justiție 3.486.335; la domeniul 2.463.384; la industrie și comerț 288.089. Totalul sporurilor se ridică la suma de 63 milioane 160.142 lei.

Un tânăr român mort în Paris. La Paris a fost înmormântat în ziua de 21 Martie tânărul român Th. Răsmăriță. La simpla dar mișcătoare ceremonie funebă au asistat numeroși membri ai coloniei române. Cunoscutul savant Paul Janet, profesor la facultatea de științe al școlii superioare și laboratorului central de electricitate, pe care inginer Răsmăriță o urma la Paris a ținut o scurtă cuvântare, relevând inteligența elevului său.

INFORMAȚIUNI

Ziarele din România și guvernul ungar.

Arad, 10 Aprilie.

În urma energice interpeleții a dlui *N. Iorga* în camera română, guvernul, arogantul guvern maghiar, printr'un comunicat oficial a permis trecerea în Ungaria ziarelor: „*Universul*”, „*Vitatorul*” și „*Steaua României*”, din cari până astăzi nu ne-a sosit încă nici un singur număr.

Amintindu-ne de acel comunicat publicat în toate ziarele ungurești, ne întrebăm: În așa fel își execută guvernul maghiar hotărârile, ori n'a voit să facă altceva decât o farsă neghioabă?! Nu știm ce rost a avut farsa asta a aventurierilor din Budapesta, cari nu uită să molesteze guvernul român cu intervenții ridicole, cari nu uită să nesocotească și să insulte România prin aceste măsuri anti-europene.

Directorii numitelor ziare, cărora le aducem la cunoștință acestea, vor ști să ceară ministrului român de interne, explicații în această chestiune.

Românii din țegat ar trebui să se revolte și să protesteze în contra acestui tratament ce i se face țării lor, țării lor conciliante, care înlătură piese teatrale de pe afiș pentru a le face pe plac Ungurilor și Austriei, cari o batjocoresc și o insultă.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme uscată, temperatură moderată.

Prognostic telegrafic: vreme uscată.
Temperatura la amiază a fost: 14.4 C.

În atențiune deputaților sinodali. Atragem atențiunea deputaților sinoadelor eparhiale ale diecezelor noastre ortodoxe asupra primului nostru articol de azi și a celui de mâine, ce publicăm din condeiul unui distins bărbat de școală. Cultura poporului nostru este condiția cea mai de căpetenie a existenței noastre naționale, iar sinoadele eparhiale având în primul rând datoria să îngrijească afacerile școlare ale neamului nostru, așteptăm de la deputații sinodali ca să se preocupe mai vârtos de chestia cultii vării acelor, cari l-au onorat cu încrederea lor

dându-le mandatul în înaltele corporațiuni ale sinoadelor eparhiale.

Două noul procese de presă ale „*Poporului Român*”. Azi redactorul nostru responsabil d. Constantin Savu a fost chemat la Oradea-mare, unde a fost ascultat pentru două articole apărute în „*Poporul Român*”. Aceste articole au apărut în numărul 39 (Vineri 27 Sept. și 10 Oct. 1913) al numitului ziar. Cel dintâi e intitulat: „Către Români din comitatul Aradului” și iscălit: „Comitetul clubului comitatens român din comitatul Aradului”, iar celălalt: „Cuvântul nostru către frații români din com. Aradului”, e scris de redacție. Aceste articole a fost scrise în preajma alegerilor congregaționale din acest comitat.

Zilele trecute un ofițer de poliție din loc, însoțit de doi agenți secreți a făcut o severă perchezitiie la redacția noastră pentru aflarea manuscriselor acestor articole incriminate.

Pentru articolul scris de redacție d. Constantin Savu a luat toată răspunderea. Pentru cel subscris de: „Comitetul clubului comitatens român din comitatul Aradului”, procurorul din Oradea-mare va face toți pașii necesari pentru a afla cine sunt membrii clubului com. rom. din com. Arad și care dintre ei e autorul numitului apel. Dacă însă nu-l va afla pe autor, răspunderea cade de asemenea pe redactorul responsabil.

Se vede că păzitorii ordinii de stat citesc cu cea mai mare băgare de seamă ziarele noastre. Totuș ne mirăm că inaugurează cu prea puține procese, noua lege de presă, care doar pentru nemaghiari, e aranjată și mai ales pentru „*Valahii setoși de sânge*” etc....

Nu-s semne bune, căci prea o încep d-neilor moderat!! Nu ne pierdem însă nădejdea. Credem că întârzierea asta va fi desmintită cu vârf și îndesat, prin preceduri mai ungu-rești, căci doar trebuie apărută mai energic „*ideia statului unitar*”, de furia „*Valahilor*”!

Intrunirea naționaliștilor din România. Din București ni se anunță: La clubul naționalist a avut loc ieri după amiază o întrunire a membrilor din capitală și a delegațiilor din țară.

Sosirea generalului Pelecier la Cralova. Ni se scrie: Ieri la orele 4 a sosit în localitate cu trenul de București, generalul francez Pelecier.

În gară a fost întâmpinat de dnii Nicolae Romanescu primarul orașului, generalul Gigărtu fost coleg de școală cu generalul Pelecier și de numeroși ofițeri superiori și inferiori din garnizoană.

Oaspetele francez a vizitat orașul și parcul Bibescu, iar după aceea a luat parte la un ceai dat de d. general Gigărtu în onoarea dsale.

La ora 7 seara, generalul a rostit o conferință în sala Teatrului Național, tratând despre: „Suflitul soldatului francez”.

Sala teatrului era arhiplină.

Cu trenul de 11 și jum. noaptea d. general Pelecier, a părăsit țara luând trenul pentru Franța.

Excursioniști germani în România. A sosit în capitala României un grup de 80 de excursioniști germani, domni și doamne, care se duc să viziteze Orientul.

Excursioniștii au fost întâmpinați în gara de Nord, de membrii comitetului soc. Turn-Werein sub președinția dñi Teohari precum și de numeroși membri ai coloniei nemțești.

Din gara de Nord excursioniștii au fost conduși în trăsuri la sediul soc. Turn-Werein, din str. Brezoianu, unde au luat dejunul.

După amiazi excursioniștii au vizitat orașul iar astăzi vor pleca spre Constanța de unde se vor imbarca pentru Constantinopol.

Convenție comercială româno-sârbească. Din Belgrad se anunță: În cursul lunii lunie mai mulți mari comercianți români vor merge în Serbia, ca să studieze starea comerțului țării, în urma căreia între România și Serbia se va încheia o convenție comercială specială. Pentru primirea oaspetilor români se fac mari pregătiri.

„Le Temps” în numărul de alaltăieri publică un interesant articol al corespondentului său, despre agricultura și industria română. Corespondentul marelui ziar parizian constată siguranța deplină pentru toate capitalurile franceze cari ar merge să se plaseze în România.

Românii la Paris. La Paris în sala „Voltaire” continuă întrunirile societății „V. Alecsandri”.

În ultima ședință s'au continuat discuțiunile din cele două ședințe precedente, asupra chestiei agrare din România.

România la congresul de poliție judiciară internațională. D. Romulus Voinescu, inspector general al polițiilor din țară, a fost delegat de ministerul de interne să reprezinte România la primul congres de poliție judiciară internațională, care se va ține la Monaco dela 14—20 Aprilie st. n.

Acest congres este pus sub patronajul A. S. prințului Albert I. de Monaco.

Cercul „Rasna” din București va face o excursie București—Constanța—Constantinopol—Smirna—Pireu—Phalero—Athena—Alexandria (Egipt) și deșertul Sahara, — dela 1—12 Aprilie v.

Un nou record aviativ a ajuns locotenentul de rezervă Suren, care făcând astăzi o ascensiune cu aeroplanul în Gotha, s'a menținut în aer 12 ore și jumătate.

Premiul Nobel — lui Kiss József. Ziarele greco-maghiare iau notă cu deosebită satisfacție despre un foileton al profetului comunist Max Nordau, apărut în „Pester Lloyd”, în care făcându-se apologia premiului Nobel, autorul constată că singurul îndreptățit la această mare distincție pe viitor trebuie să fie tovarășul său semit din Ungaria, poetul Kiss (Klein) József, care de curând a împlinit 70 de ani. Nici vorbă, lijanji au comercializat literatura, dar credem că nu vor putea face ghesoft și din premiul Nobel, după care de geaba au ahtiat până astăzi renumiții lor ripoteri.

Concertul din Timișoara. În urma mai multor reclamații, comitetul aranjator ne informează, că pentru expediarea corectă a invitațiilor s'a pus o deosebită atențiune și dacă totuși s'ar fi întâmplat, ca cineva să nu fi primit invitația, gresala cade în sarcina poștei și pe aceasta cale s'au rugați, a se considera de invitați. Deși s'a expediat 1500. de invitații, în urma cererilor din toate părțile, azi s'a mai comandat la tipografia noastră încă 200 de invitații. Interesul pen-

tru concert este foarte mare și zilnic își arată participarea mai multe familii din diferite centre românești. Astfel sunt anunțate mai multe familii din Caransebeș, — cari deja în Timișoara doresc să-și anticipeze aplauzele lor *dnii Lucia Cosma —, din Lugoj, Vârșet, din jurul Panciovei și a Orșovei, apoi Oravița și Bogșa.*

Succesul concertului este deja pe deplin asigurat și nici că ne îndoim, că întreg Bănatul își va da la concert întâmpinare.

Explozia unui dirijabil. „Citta di Milano” a fost cel mai mare dirijabil al armatei italiene; avea o lungime de 77 metri cu o circumferință de 80 metri, având aplicate două motoare. Nu de mult a fost construit de inginerul Forlanini, prin subscripție națională. Acum făcând o ascensiune de probă, a trebuit să aterizeze lângă orașul Cantu, din cauza unui defect la cârmă. Populația a năvălit să vadă minunea, iar poliția neputând ține pe curioși la distanță, unii s'au apropiat cu țigara aprinsă de balon. S'a produs o explozie teribilă, care a nimicit dirijabilul și a rănit peste 50 de oameni. Lăsând la o parte victimele, pagubele materiale se urcă la 3—4 milioane lire.

O epidemie unică în felul ei bătute într'o casarmă din Rusia. O epidemie curioasă s'a ivit în batalionul al treilea din al cincizecilea regiment de infanterie din Posnania.

Pacienții, în număr din ce în ce crescând, sunt atinși de dureri intestinale atroce și împotriva cărora nu folosește nici o măsură bună de medici.

Epidemia se întinde iar soldaților nu le este îngăduit să părăsească sub nici un cuvânt casarma.

Din Petersburg vine știrea că o altă misterioasă epidemie urmează să facă numeroase victime printre lucrătorii uzinelor.

În ziua în care această îngrijitoare știre a fost transmisă jurnalelor, la ora unu după amiaza, șaptezeci de cazuri de această boală s'au produs la manufactura de tutun Laferrn, fără ca să se poată descoperi cauza și treizeci la manufactura de cauciu, Trengolnik, ceea ce a făcut ca lucrătorii să părăsească lucrul în masă.

Se știe că poliția ar fi pe urma unui „comitet de otrăvitori”, cari caută să provoace prin acest mod, greve. Numeroase arestări se fac pentru a descoperi firul acestei misterioase pricinii și cercetările poliției se urmează cu amănunțime.

Din ce în ce prind mai mult credința că în adevăr există un comitet care a organizat această complicată crimă, prin ajutorul unui chimist, cu mare experiență, întrebându-se proceduri cu neputință de descoperit.

În Dună, partidele din stânga au cerut numirea unei comisii parlamentare, care să facă în această privință, o anchetă severă.

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelman pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înghețarea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (MI 1621)**

Cronica socială.

Concertul dnii Lucia Cosma și al dñi Ionel Rădulescu la Timișoara. Tinerimea română din Timișoara și jur are onoare a vă invita la Concertul urmat de dans ce-l va aranja (Marti în 21 Aprilie 1914 st. n. în sala cea mare dela hotelul „Principele de coroană” din Timișoara, cu binevoitorul concurs al doamnei Lucia Cosma și a dñi Ionel Rădulescu. Începutul precis la 8 ore și jum. Prețul de intrare: Loc I. 6 cor.; loc II 4 cor.; loc III 3 cor.; loc de stat 2 cor.; lojă 20 cor. Venitul curate este destinat pentru augmentarea fondului de zidire al alumneului gr. or. român din Timișoara. Contribuiri benevole și suprasolviri se primesc cu mulțumită la adresa dñi Romul Cărăbașu director la banca „Timișiana” și se vor publica. Cu in-

formațiuni servesc dnii Dr. George Crăciun medic și Dr. Coriolan Balta avocat. Telefon Nr. 546. Costumele naționale sunt bine văzute.

Serată teatrală în Arad-Sega. Tinerimea română din Arad-Sega vă invită la serata teatrală împreună cu dans care se va ține la 6/19 Aprilie (1-a zi de Paști) 1914, în safele dñi Dimitrie Lapușca (Arad-Sega Păcskai-ut Nr. 6). Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: Locul I 1 cor. 50 fil., locul II 1 cor. Venitul curat este destinat pentru fondul clubului sportiv „Gloria” din Arad. Suprasolviri marinoase sunt primite cu mulțumită (adresa casarului: George Dan Arad-Sega strada Koszoru nr. 81). Cu următorul Program: „Distrașii” comedie într'un act de A. Kotzebue, localizată de Corneliu Darabant. „Au păcat în țarg de vite” dialog de Emanuil Suciu. „Otrava de băncolog” comedie într'un act de Antoniu Pop.

Concertul muncitorilor din Siria. Meseriașii români din Siria vă invită la „Concertul împreună cu reprezentanți teatrali”, care se va ține în seara de 7/20 Aprilie 1914 — a doua zi de Paști — în sala Casei Naționale din Siria. Începutul la orele 8 seara. Venitul curat este destinat pentru înființarea fondului reuniunii de cântări în Siria. Suprasolviri marinoase se primesc cu mulțumită; Prețul de intrare: locul I 2 cor.; locul II 1 cor. 50 fil.; loc de stat 1 cor. Comitetul aranjator. Program: 1. T. Lugoian; „Hristos a înviat”. 2. Vlăduță: „La Paști” predată de (*) 3. I. Vidu: „A serii oră”. 4. Dr. Dionisie Stoica: „Moise Păcurarul”, piesă teatrală populară. Personale: Moise Păcurarul; d. Vanile Hui. Radu Mocanu; d. Constantin Tutici. Sofia; nevasta lui; doara Irina Margoa. Leana, fata lor; doara Lucreția Brădean. Sătica, nepoata Sofiei; doara Aurelia Chirici. Petrea; Oțel, fiacșu; Corneliu Ardelean. Pavel Fugată, fiacșu; d. Gheorghe Cuvinan. Aron Pintea, învățător; d. Savu. Sucu. 5. C. de Flondor: „Cântecul marinarilor”. 6. Tigarul în căruță dialog în versuri de Emanuil Suciu, predat de dnii Constantin Tutici și Teodor Becan. 7. O. Dima „Fruză verde de bufor” și T. Lugoian: „Coasa”. După concert urmează dans.

AVIZ.

Aduceți la cunoștința cu publică că mulțumitele publice numai pe lângă taxă se pot publica și costă de fiecare șir cules 20 fileri.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

Bibliografie.

Noutăți literare: de vânzare la librăria „Concordia”.

A. de Herz: Palanșorul. Comedie în 3 acte. Ediția. III. Prețul 60 fil. plus 10 fil. porto. (Biblioteca Flacăra nr. 14).

M. Sadoveanu: Priveliști Dobrogene. Prețul 2 cor. plus 20 fil. porto.

Barbu Catargiu: Discursuri parlamentare. 1859—1862. Prețul 3 cor. plus 20 fil. porto.

Bibl. Minervei 4 30 fil. plus 5 fil. porto:

Nr. 149. A. Pogazzaro: Povestiri, Trad. de N. Dascoviță.

Nr. 151. Lamartine; Raphael, Trad. vol. I.

Nr. 153. Emilla Taffler: Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hugo.

Nr. 154. Louis Jacollot: Vânători de robi de a lungul Nilului-albastru. Trad. de Mihail G. Ionescu.

Nr. 156. Guy de Maupassant: Strigăt de alarmă. Trad.

POSTA REDACȚIEI.

I. Pascu. Codlea. Trimite-le vre-unei reviste literare. „Ciobănel”-ul ar merge.

A. Crișan. Nu se poate publica.

G. Cătană. S'a dat la „Poporul Român”.

Redactor responsabil: Constantin Sava.

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deák-Ferenc nr. 20.

T. Vlahuță. Dreptate. Nuvele. Prețul Cor. 2.— plus 10 fil. porto.

Dr. Ioachim Drăgescu. Pro Patria. Povestire despre începutul și menirea neamului românesc. Prețul Cor. 3.— plus 30 fil. porto.

Beaux Souvenirs. Valse dedicată a son Altesse Royale le Prince Georges de Grèce par le sous Lieutenant Mircea Pipoș. Prețul Cor. 2.— plus 20 fil. porto.

Convorbiri Literare.

Revista ortodoxă (București).

La Tribune Roumaine. Organe roumain paraissant mensuellement. Anul I. Până acum au apărut 2 nri. Prețul unui ex. 25 fil.

Flacăra cu 20 bani numărul.

Proza, revistă bilunară de Em. Gârleanu. Până acum au apărut 3 nre à 30 fil.

Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcia, Dr. Ioan Lupas, Dr. Ioan Mateiu și Dr. Silviu Dragomir. Prețul Cor. 4.— plus 30 fil. porto.

A nemzetiségi aktualitások könyvtára. I sz. Aradi Victor. A rutén skizmapör. Prețul Cor. 1.50 plus 5 fil. porto.

Dr. Sebastian Stanca. Pocăiții. Studiu pentru combaterea sectei pocăiților. Prețul Cor. 4.— plus 20 fil. porto.

G. Coșbuc. Fire de tort. Ediție nouă adăugită. Prețul Cor. 3.— plus 20 fil. porto.

Goethe. Faust. Tragedie. Trad. în versuri de Ion Gorun. Prețul Cor. 1.— plus 10 fil. porto.

Vitejile lui Mihai Vodă apreciate în apus. Documente din vremurile acelea, publicate de Nerva Hodos. Prețul Cor. 1.— plus 10 fil. porto.

Apelul clasei țărănești pentru revizuirea actualului sistem de guvernământ și punerea lui în concordanță cu constituțiunea țării. (50 de ani de rătăcire, de tristă experiență cu regimul de guvernământ parlamentar, va fi de ajuns). Studii și observații de C. I. Moteanu, fost casier central al tezaurului public. Prețul Cor. 2.50 + 20 fil. porto.

Em. Suci. Țiganul la vânat, comedie originală în 2 acte, în versuri. Arde 'n țigănie!... anecdotă. Prețul 40 fil. plus 5 fil. porto.

H. Petra-Petrescu. Văduvoara și alte 6 monoloage pentru bărbați și dame tinere. Originale și localizări. Cor. 1.— plus 10 fil. porto.

D. Boșcaiu. Dragoste incurcată. Piesă populară în 2 acte. 30 fil. plus 5 fil. porto.

M. Legan. Sticla din urmă. Comedie localizată de Iuliu Putici. Prețul 30 fil. plus 5 fil. porto.

Alegătorul liber și alte 13 monoloage de N. Rădulescu-Niger. Prețul 50 fil. plus 5 fil. porto.

Alex. Țințariu. Așa a fost să fie. Piesă populară într'un act. Ed. II-a. Prețul 48 fil. plus 5 fil. porto.

H. Petra-Petrescu. Poezii și monoloage de declamat. Prețul 40 fil. plus 5 fil. porto.

O. Goga. Domnul Notar. Dramă în 3 acte din viața ardelenescă. Prețul Cor. 2 + 10 fileri porto.

N. Iorga. Istoria statelor balcanice în epoca modernă. Lecții ținute la universitatea din București. Cor. 3.50 + 30 fil. porto

N. Iorga. Pagini despre Basarabia de astăzi. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. Corependența lui Dimitrie Aman negustor în Craiova (1794—1834). După originale păstrate în „Muzeul Aman” din Craiova (1913). Prețul Cor. 4 + 30 fileri porto.

N. Iorga. Un biruitor: Radu-Vodă Șerban. 50 fileri + 5 fileri porto.

N. Iorga. Femele în viața neamului nostru. Cor. 2.50 + 20 fileri porto

N. Iorga. Viața femeilor în trecutul românesc. Poate fi întrebuințată și ca o carte de citire și studiu pentru școlile de fete. Cor. 1.75 + 10 fil. porto.

N. Iorga. Scrisori domnești. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. Trei lecții de istorie despre însemnătatea Românilor în istoria universală ținute

pentru Principele Carol la deschiderea cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte. 75 fileri + 10 fileri porto.

N. Iorga. Note de drum Prin Germania. La Colonia. Spre Bruxelles. Prin Franța de Nord la Calais. Rânduri din Anglia. Oxford. Windsor. Paris. Versailles. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. Tulburările bisericesti și politicismul. O cuvântare și articole. 75 fileri + 10 fileri porto.

Virgil Arion. Pagini din timpul războaielor țărănești. Cu o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. N. Beldiceanu. Poezii. Cor. 1.25 + 10 fil. porto.

M. I. Chirițescu. Răsaduri. Nuvele. Prețul Cor. 2.— + 20 fil. porto.

M. Lungianu. Zile senine. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

M. Beza. Pe drumuri. Din viața Aromânilor. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

A. Dumas-Tatăl. Enric IV. Bibl. Istorică „Flacăra” Nr. 19. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Zotti Hodos. Masa leftină. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune. Cor. 1.20 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. Ce este fericirea? Cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. Zaharia. Sentimente pashuli. Cor. 2.— de lux 2.50 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. Mihail Eminescu. Viața și opera sa. Cor. 4.— + 20 fil. porto.

N. Iorga. Studii și documente cu privire la istoria Românilor. Vol. XXI. Documente interne. Miscelanea. Cor. 10.— + 30 fil. porto, vol. XXIII. Acte străine din arhivele Galilei, vechii prusii și a terilor de jos. Cor. 6.— + 30 fileri porto.

Ilustrate cu fotografiile Goga—Vialcu. La cerere generală am editat din nou din aceste ilustrate, brom-braune. Bucata costă 20 fil., 100 bucăți Cor. 14.— franco.

Ilustrate nouă dela balul costumat. 1 serie 25 feluri colorate ori matt costă Cor. 4.— + porto. Bucata 20 fil. 100 bucăți egal sortate Cor. 14.— franco.

Noutăți din Bibl. Minervei a 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. Victor Rákosi. Satul meu.

Nr. 143—144. Camille Coquand. Suferințele Vulturășului vol. I—II (Fiul lui Napoleon).

Nr. 145. A. Conan Doyle. Doctorul Negru.

Nr. 146. I. Ciocârlan. Fără noroc. Schițe.

Nr. 147. C. Dem. Oamenii zilei. Schițe și observațiuni.

Nr. 148. I. Dragoslav. Povestii de Crăciun. Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi. (Poezii). Cor. 3.— + 10 fil. porto.

P. Locusteanu. Suntem nebuni. Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

A. de Herz. Bunicul. Comedie în 3 acte. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

S. Mehedinti. Poporul. 1913 cu următorul cuprins: Poporul. — Conducătorii poporului. Contra metafizicii. Indrumare spre progres. — Siguranța progresului. — Izvorul progresului. — Personalitatea. — Ierarhia personalităților. — Izvorul personalității. — Națiunea. — Temelia națiunii. Țăranul; temelul țăranului. — Pământul.

Poporul de jos în 1913. Poporul de sus în 1913. Incheere. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

Darv. Cr. Voiculescu. Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei în Bulgaria în anul 1913. Prețul Cor. 1.— + 10 fil. porto.

Haralamb G. Lecca. Dincolo din Dunăre 'n Balcani 1.— + 10 fil. porto.

Irimescu-Cândești. Pe drumurile Cadri-laterului. Impresii și note cu o prefață de C. Banu. Fotografii de I. Voinescu. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

Piese teatrale, cântări pe note pentru coruri, pian și violină, cărți de rugăciuni și bisericesti, cărți potrivite pentru copii, sunt însemnate în catalogul librăriei „Concordia” din Arad. La cerere se trimite gratis și franco.

Pentru recomandare separat 25 fil. Librăria nu ia asupra sa nici o responsabilitate pentru cele trimise sub bandă (nerecomandate).

ANUNȚ.

Caut un cumpărător pentru o casă în care se ține birt și dughian, constând toare și din multe chilii de locuit, precum și din magazini, șopron, grajd, curte și grădină.

Casa e pusă la loc corespunzător pentru afacerea de comerț în strada principală între două sate bine situate.

Prețul este moderat.

Ceice doresc a se informa mai aproape să se adreseze proprietarului **IOAN BORCHESCU**, neguțător în **Óborlovény** p. u. Pörbő (com. C.-Severin) (Bo 2032)

Mag. Pharm.

Caut un asistent diplomat cu practică bună pe 15 Mai a. c.

Salar lunar 180—200 cor. și locuință

Post stabil și condițiuni favorabile.

DIONISIE NEGRU

(No 2020)

farmacist, Resiozabály

Bătăturile,

ca 277

scortocășta pielei, urciorii de pe mâini și de față și poartă în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., franco
1 cor. reană 40 fil., 3 sticle frar pe 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la proprietar: Dr. E. FLESCH, farmacie, în „CORONĂ” în Cluj.

Ceasornice, Bijuterii, Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru
plătiri în rate.

Ceasornice „Strap”, dela 5 cor. în sus, inele-lleni fileri. Lunar noue recepții de plăci. Mare magazin articli pentru sport și lampe electrice pentru bucurii. Pentru ceasornicele și gramofoanele noui se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 3 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gioane. Schimb de aur și argint sdobit. T. József. Cronometru și orologier artistic, Szeged (Szeged) Dugonies-tér Nr. 11. Numeroase scrisori recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanenț tătă de plăci românești.

To 1253

TELEFON: 11-75.

Mokos Sándor

VOPSEȘTEI

CURĂȚEȘTEI

Primește spre vopsire și curățire chimică haine de femei, bărbați și copii. Pentru comoditatea on. public am deschis o prăvălie în Zöld Passage nr. 93. — Spăl guleri, manșete în mod ineccepțional.

Fabrica: strada Körde nr. 12
Localuri colective: în Zöld-Passage nr. 93 și în str. Rákocsi

— Prețuri fixe! —

Mokos Sándor
Oradea-mare (Nagyvárad)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1913.		1914.	
16 Martie		8 Martie	15 Martie
ACTIV			
206 611 274	149 958 674	210 612 229	210 461 256
1 556 273	56 652 600	642 610	645 839
150 473 124	Argint și diverse monede	168 862 637	179 997 825
85 052 301	Portofoliul român și străin	47 861 108	48 623 186
12 895 740	{ 15 395 200 Impr. pe pe ef. publice	11 924 059	11 924 059
11 999 891	{ 89 448 400 Impr. pe ef. publ. în et. ort.	11 999 674	11 999 674
17 319 977	{ 19 657 101 18 788 299 din care nu s'au ridicat lei	16 933 877	16 933 877
4 150 281	Imprumutul Statului (fără dobândă)	4 070 281	4 070 281
6 406 271	Efectele Capitalului social	6 603 497	6 603 672
884 676	Efectele fondului de rezervă	1 015 450	1 023 302
876 056	" " amort. imobil. mobil. și mașinilor	722 053	885 406
109 562 387	Imobile	150 026 992	150 314 892
111 017 807	Mobilier și mașini de imprimerie	129 463 348	130 096 048
28 410 318	Cheltuieli de Administrațiune	13 825 136	8 669 442
7 599 872	Efecte și alte valori în păstrare	20 873 184	20 982 729
3 127 879	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	34 718 808	33 654 794
707 943 627	Conturi curente	829 654 907	836 885 312
	Conturi de valori		
	Conturi diverse		
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
84 244 150	Fond de rezervă	36 818 268	36 818 268
4 998 400	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 309 358	5 309 358
896 921 220	Bilete de bancă în circulațiune	410 079 660	416 879 000
2 096 074	Dobânzi și beneficii diverse	2 213 141	2 439 953
18 578 709	Conturi curente și recipise la vedere	27 862 245	26 469 215
220 579 694	Efecte și alte valori de restituit	279 490 340	280 410 440
20 580 880	Conturi diverse	55 881 895	56 559 078
707 943 627		829 654 907	836 885 312

Taxa: Secont 6%, Dobânda 6%

BRADOVKA GYULA

văpșitoria de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

:: KASSA. ::

Se curță sau se văpșește cât se poate de frumos, haine de lână, blănării, haine de dame; bluze, toalete de bal.

Jachete de piele decolorate, se văpșesc într-o culoare închisă trairică.

Gulerile și manșetele, se curță și se fac albe ca zăpada fără chlor.

În cazuri de doliu, se văpșesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediare cât se poate de repede și punctual pe post și în provincie.

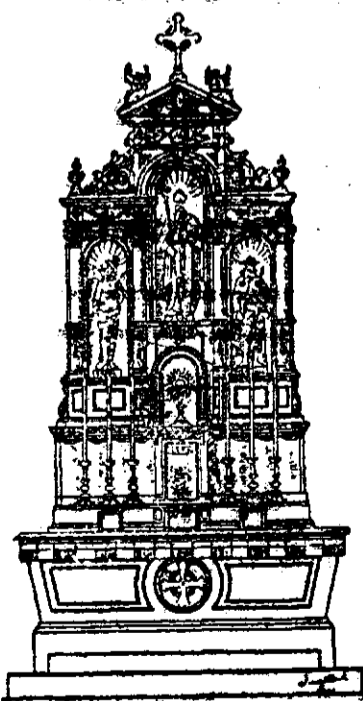
Odăjdii bisericesti, broderiile se curță și frumos și cu multă îngrijire.

Ba 1283

Su 1920

Szubotha István

atelier de construcție de altare și de artă artistică
Budapest, VII., Hunyadi-u. 26 sz

Oferă on. preoțimi gr. ort. și gr. cat. lucrări de sculptură, iconostase, altare, amvoane, fântâni pentru botez, cosciugul Domnului, statire, icoane staționare, scaune duhovnicești. Lucrări de aurire și pictură executată artistic de la cele mai simple până la cele mai decorate. Primește spre renovare și pictare iconostase și altare vechi. — Prețurent nu am dar cu proiecte artistice și prospecte convenabile servesc gratis. — Pentru primirea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șirja (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	82	62
Rizling	86	64
Rosu de Minis	110	100
Carbenet	115	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	50.
Rizling	52.
Siller	54.

Expediaz la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vasa dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

NIC. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitorie artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o ascuțitorie pentru cuțite artistice și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută tofelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nicheliez. — Pentru ascuțirea bricozelor, foarfecilor și mașinilor pentru tunderea părului și barbei ofer garanția cea mai mare.

VI 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrăsmitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțitar, șlefuri de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

Cea mai bună carte bisericească!

CANTORUL BISERICESC

sau cuprinsul vecerniei, utreniei liturghiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduiala serviciului tuturor sărbătorilor de pe întreg anul și a tipicului bisericesc. Aranjat de învățătorul George Bujgan. Aceasta carte nu trebuie să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creștină. Cu peste 450 pagini. Prețul unui exemplar broșat e 10 cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la:

Librăria „CONCORDIA” (Tribuna),
ARAD, strada Deák-Ferenc nrul 20.

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o oboasă dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. — Administrația noastră roagă pe toți ceice țîrguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, să amintească că firma a cett-o în ziarul acesta.

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni
pentru dame în ARAD.

!

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte stoffe
la modă cu cel mai bun croi,
acum dela 35 cor. în sus.

!

JACHETE

după moda cea mai nouă.

Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachete de mătăasă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copil,
Haine pentru fetițe,
Talii,
Halate,
Fuste,
Mantale de lister și gumă

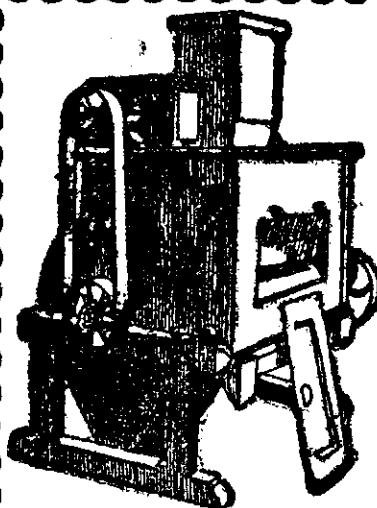
în asortiment extraordinar.

!

Bluze și haine de dolia.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 1995)

Ku 1602)

Kutsera István

Instalator de mori **SZABADKA**, Vesselényi-u.
667 sz.

Execută și instalează aranjamente complete de mori și
fabrici în provincie. Face planuri singur ori după model,
construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum
și ciururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăcași
și site pentru alcalii; străformează după plan propriu sau
modele prompt și conștiințios, mori și fabrici Magazin
permanent de modele pentru lucrări de orice branșă. Pla-
nuri și prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg
la fața locului pe chelulala proprie. TELEFON: 279.

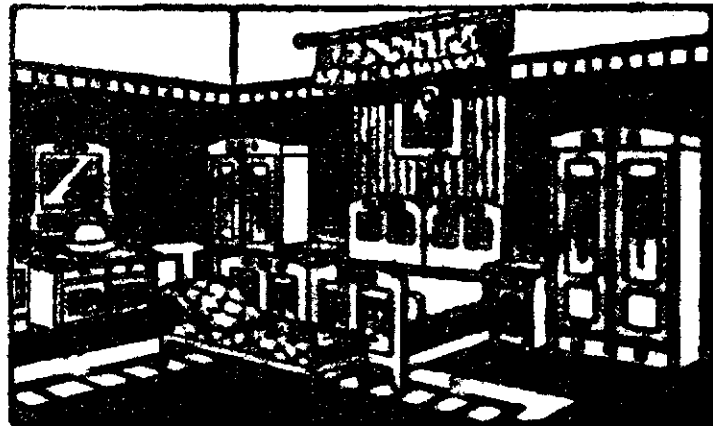
STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VĂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44-46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 118-120

Pregătește mobilele cele mai mo-
derne și luxoase cu prețuri foarte
moderate.

Mare depozit de piane excelente,
cevere, perdele, țesături foarte fine,
și mașini de cusut.

Kovald Péter és Fia

atelier pentru vopsitoria de stoffe, tort și blane, curățire chimică și spălătorie cu aburi

BUDAPEST, atelier și prăvălie VII., Szövetség-utca 35-37.

TELEFON: József 18-00 și József 15-71.

Secție postală deosebită pentru comandele din provincie.
Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei.
Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1618

DANIEL ROUBITSCHER

PIETRAR

Sibiu-Nagyseben, str. Gării (Bahnhofgasse) 4.

Atrage atențiunea on. public din loc și provință asupra
magazinului de pietre mormân-
tale și atelierului de piatrărie.

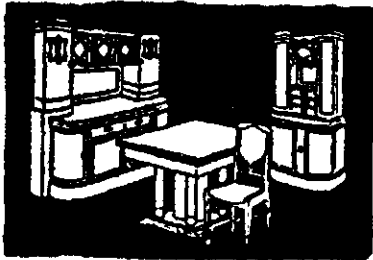
Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador
etc - Execută toffelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen. precum în
monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri, și
stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și auirea monumentelor vechi mormântale se execută
prompt și ieftin. - Prospecte și deseneuri la dorință trimis gratis și franco. - Renumita mea firmă
să n'o confundați cu alte firme similare. Ro 1981

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

==== (Casa proprie). ====

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserică, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

Flecine trebuie să știe că fotograficul

VICTOR MYSZ DIN SIBIIU

și-a vândut atelierul din strada de mai înainte iar acum și-a deschis un

atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în

SIBIIU, str. Elisabeta nrul 34.,

unde execută totfelul de fotografii artistice cu prețuri convenabile. — Fotografilor amatori li-se acordă favoruri. (Mi 1587)

Pe timp închis fotografiile se execută la lumină electrică.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

În SIBIIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută totfelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru

dormitoare, prânzitoare, saloane și tapetarie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garnituri complete. Construcție toate lucrările de lemn pentru biserică vechi și noui și binate, pe lângă executarea cea mai solidă; prompt și pe lângă garanții.

Telefon : 47.

(Pe 1348)

Telefon : 47.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Flecine trebuie să știe că fotograficul

VICTOR MYSZ DIN SIBIIU

și-a vândut atelierul din strada de mai înainte iar acum și-a deschis un

atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în

SIBIIU, str. Elisabeta nrul 34.,

unde execută totfelul de fotografii artistice cu prețuri convenabile. — Fotografilor amatori li-se acordă favoruri. (Mi 1587)

Pe timp închis fotografiile se execută la lumină electrică.

(He 312-30)

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din SIBIIU str. Holtzner 9

este cele dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Oferă on public :

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumente alese cu precauție de la cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanție.

Prima, veche fabrică de instrumente muzicale în SIBIIU. — Specializat în confecționare de violine.

Babós Béla

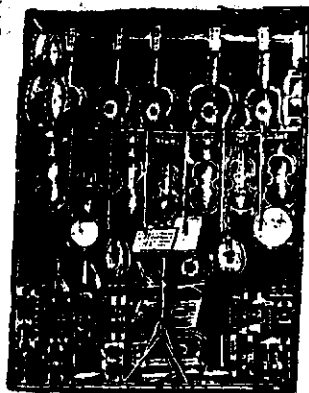
Sibiu, mai înainte Piața mică 24, acum str. Urezuului (Reisberggasse) 2.

Deosebit bogat și bine asortat în violine de școală precum și în violine de mestră vechi și noue, oțet, clarinete, de metal de suflat armonioase și părțile lor constitutive ș. a. m.

Gramofone și plăci

În cea mai mare alegere. — Coarde din strădănită cu garanție quint curat. — Reparaturi se execută prompt și în mod artistic.

Cereți catalog gratis și franco.

(Ba 1586)

VASILIE POPOVICIU

Po 1960

Atelier de lăcătușerie de artă edificii și instalațiuni de apeducte

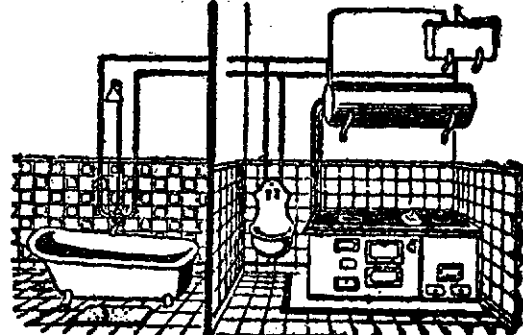
SIBIIU

(Nagyszeben)

str. Anna nrul 11 și str. Gusteriții nr. 75.

(Casa proprie).

Primește orice lucrări de brânză aceasta precum: strângerea cu fier a sârilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădituri de marmite, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingeătoare de brânză aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

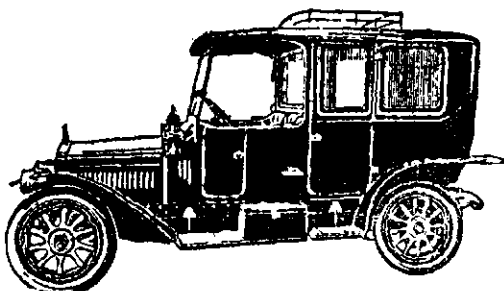

LITTMANN RÓBERT

ATELIER PENTRU REPARAREA AUTOMOBILELOR, MOTOARELOR, MAȘINELOR DE SCRIS, GRAMOFOANELOR ȘI TOT FELUL DE INSTRUMENTE.

BRAȘOV, HOSSZÚ-UTCA NR. 24.

PRIMEȘTE TOT FELUL DE LUCRĂRI ÎN BRANȘĂ.

EXECUTARE PUNCTUALĂ ȘI PERFECTĂ.

PREȚURI CONVENABILE. GARANȚIE.

(Li 1973)

Nou local de hotel și ospătărie

Aduc la cunoștința On. public din Arad și provincie că am deschis un local de HOTEL ȘI OSPĂTĂRIE provăzut cu confortul cel mai modern în Arad, Pécskut-ut 1a. Mă voi nizu totdeauna să servesc On. oaspeți mâncări gustoase, beuturi nefalsificate etc etc. :: Camere se dau cu prețuri ieftine.

Prețuri ieftine.

Serviciu conștientios.

Roagă binevoitor sprijin:

SCHORMAN ISTVÁN

proprietarul hotelului și ospătăriei „LONDON” ARAD, Pécskut-ut 1a.

(So 1989-5)

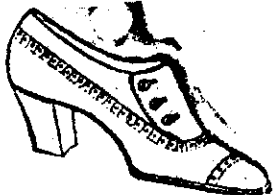

Pe terenul industriei de ghete în patrie locul prim îl ocupă renumitele

Ghete „TURUL”

Nr. 259 Ghete Chevreau cu
sireturi cor. 10—
Nr. 287 Chevreau Goodyear
prețul cor. 13—
Nr. 8095 Chevreau Goodyear
cațit I. cor. 16—

Nr. 405 Ghete Chevreau ju-
mătăți cu sireturi c. 9—
Nr. 483 Chevreau Goodyear
prețul cor. 11-50
Nr. 415 Ghete Chevreau Go-
odyear cațit I. cor. 14—

Fabrica de
ghete **TURUL**
soc. pe acții e
cea mai mare
fabrică de
ghete în mo-
narkie.

Depozitul principal
ARAD
palatul minorilor.

Nr. 92 Ghete de Box cu si-
returi cor. 10-50
Nr. 80 și Jum. Ghete Che-
vreau cu sireturi c. 11—
Nr. 6085 Ghete Box cu si-
returi American Style 12—
Nr. 10 Chevreau Goodyear
prețul cor. 16—

Nr. 402 Ghete Chevreau ju-
mătăți cor. 9—
Nr. 401 Ghete Chevreau Go-
odyear cor. 12—
Nr. 426 Ghete Chevreau Go-
odyear culoare brună c. 13—

Nr. 346 Ghete Chevreau cu nasturi cor. 11—
Nr. 346 Ghete Chevreau Goodyear brune cor. 12—
Nr. 302 Ghete Chevreau Goodyear cor. 14-50
Nr. 1555 Ghete de lac cu pânză cor. 16-50

He 1902

Alife „Măgnás” p. față!

singurul mijloc cosmetic novătă
măter, contra sgrăbunțelor, de-
poierii pielii, petelor din față, cre-
pării pielii, roșății și contra tu-
turer boalelor de piele. După in-
trebuințarea unei singure țegă
dispar sbărciturile feței. Prețul 1
țegă 1 cor. 50 fl. Pudră „Măgnás”
(în 8 colorii) 1 cutie 1 cor. 50 fl.
Săpun „Măgnás” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Măgnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate,
aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința gliceria și va-
selin, deoarece efectul cosmeticul „Măgnás” e sigur și acest cos-
metic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației greie, catar-
ului, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirt „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrai, durerii de cap și de dinți.
După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticlă mare 1-50 fl.

Spirt „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor. 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împo-
decarea stricării dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, înecării
sezonului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1-50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brună deschisă, mijloc excelent
și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturer boalelor porcilor, cel mai excelent
medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal
pentru porci — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl.
O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru gălățe încetează
perirea gălăților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei.
Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de
vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SANDOR ZILAH. Va păziți de
imitații!

Asortiment colosal

de noutăți de primăvară, pardesiuri pentru
bărbați, băieți și copii, haine și pantaloni de
modă, cu prețurile ieftine fixe indicate.

Szántó Mór és Társa

magazin de haine **ARAD**, palatul
teatrului și colțul străzii Atzél Péter, în par-
ter și la etaj. ● ● ● ● Serviciu prompt.

Firma noastră mai are filiale la:

Miskolcz, Arad, Sătmar, Sighetul-mar-
mației, Sátoraljaujhely, Salgótarján,
Ózd, Rozsnyó etc. Sa 1078

Prețuri fixe!

Telefon nr. 421.

Noul nostru mare prețcurent ilustrat îl trimitem oricui gratis și franco.

Wlassios despre chestiunea de naționalitate. Poetul ministrul al Justiției, Iuliu Wlassios publică în „Buletinul Szemle” un articol intitulat „Națiune și Stat”, în care insistă asupra chestiunii de naționalitate.

Numai pe bază națională — scrie Wlassios — se poate întemeia și menține un stat. Deși astăzi s'au format multe state naționale, totuși acestea mai au în interiorul lor și alte elemente etnice cu caracter străin. Însă starea aceasta numai atunci poate periclita existența statului național, când națiunea alcătuitoare de stat ajunge la inferioritate culturală față de minoritatea străină. Astăzi toate statele au o chestiune de naționalitate; mișcarea aceasta tinde la realizarea independenței naționale, respective are de scop alipirea la o altă națiune înrudită, care e stăpână pe destinele sale. Chestiunea de naționalitate nu se poate înăbuși cu violență, dar nici nu se poate rezolvi prin concesii generale date în detrimentul unității. Fiecare cetățean se poate bucura de o îndreptățire egală, dar nu trebuie permis ca naționalitățile să formeze grupuri separate, ceea ce ar putea duce la proclamarea independenței.

Wlassios expune apoi activitatea de pe timpul ministeriatului d-sale și de încheiere afirmă că a fost întotdeauna contra înființării școlilor de stat în ținuturile locuite de naționalități.

Contele Tisza iarăși scrie... Ca un fel de rectificare la articolul faimos de acum două săptămâni, primul ministru publică un nou articol în revista „Igazmondó”, publicația sa predilectă. De astădată nu mai face profetii războinice între marile puteri, ci scrie cu toată circumspecția despre „imperiul Măriei Sale țarului Nicolae” și caută să explice că toată încurcătura din rândul trecut se bazează pe o interpretare greșită. D-sa a vorbit atunci de „ambitia” și nu „megalomania” Rusiei, cum au tradus-o tendențios străinii. De altcum — scrie contele Tisza — Rusia de fapt a purtat o politică echivocă în deceniile trecute, dar... acum constatăm cu deosebită satisfacție că imperiul țarului urmează o direcție politică foarte corectă, încât în cele din urmă ne-am putea și împrieteni pentru clarificarea situației și crearea unei armonii generale...

Ni-e teamă să nu fie chemat din nou contele Tisza să se explice înaintea tronului, de astădată pentru acțiunea suspect de pacificatoare...

Capabilitatea de activitate a parlamentului austriac. Ni se anunță din Viena: În cercurile politice vieneze discută de pe primul plan chestia unei sesiuni de vară a camerei austriace. După afirmațiunile bărbatilor politici, cari au avut prilej în zilele trecute să vorbească cu contele Stürggh asupra acestei chestii, primul ministru ar fi declarat că despre o convocare a camerei deocamdată nu poate fi vorba, din cauza apropiatei sesiuni delegaționale și pentru că în curând vor fi convocate dietele provinciale. Iar după aceste sesiuni, guvernul ar aproba o convocare a camerei numai în cazul dacă toate partidele parlamentare adevărate și grupările cehe ar face declarații hotărâte și obligatoare, prin cari să se asigure o activitate rodnică a camerei. După cum anunță „Ceske Slovo” primul ministru Stürggh a declarat categoric mai multor deputați cehi, că parlamentul nu va fi convocat pentru o sesiune de vară, deoarece guvernul nu consideră destul de asigurată capabilitatea de muncă pozitivă a camerei.

Noul proiect de legi. Ni se anunță din Budapesta: Departamentul de codificare al ministerului de Justiție a terminat planul pentru un proiect de lege privitor la *rehabilitare* pe care ministrul de Justiție îl va da în curând în publicitate. Scopul acestui proiect e să dea posibilitatea tuturor, cari și-au făcut pedeapsa și după aceasta sau după învechirea pedepsei, duc o viață cinstită, să poată fi reprimiți în societate.

În departamentul de codificare al aceluiaș minister se lucrează conform criticelor ce s'au făcut de altcum, și la modificarea unui alt proiect despre apărarea onoarei. Lucrările privitoare la *revizuirea codului penal* sunt atât de înaintate, încât par-

tea generală a acestui proiect se va da în publicitate spre critică prealabilă încă în luna viitoare. În săptămâna viitoare ministerul de Justiție va publica proiectul despre *exercitarea puterii judecătorești și organizațiile procuraturilor regiști*. Acest proiect cuprinde în 146 paragrafi principiile fundamentale ale organizației justițiare în Ungaria și adună într'un singur codex materialul de drept, care actualmente e împărțit în 31 de articoli.

Impotriva emigrării. Vicecomitele comitatului Bihor, Fráter Barnabás a dat un ordin către toți suprefecții în chestia emigrării care a luat proporții mai ales în populațiunea Bihorului. Pornind dela constatarea că în cele mai multe cazuri parcelările greșite sărăcesc populația și o îndeamnă la emigrare — vicecomitele îndrumă pe subprefect să-l încunoștințeze oficial de câte ori se face vre-o parcelare, ca să fie ținut în curent, eventual să ia măsurile cerute pentru îndreptățirea micilor proprietari. Mai departe subprefecții sunt obligați să-i raporteze imediat vicecomitelui dacă în cercul lor sunt proprietăți de vânzare, iar autoritățile comunale sunt datorate a-l înștiința despre numărul oamenilor nevoiți să emigreze, ca să poată fi reținuți acasă. Totodată vicecomitele va interveni ca băncile să dea împrumuturi avantajoase pe sema țăranelor și societățile economice să împărțească sămânțe și în caz de lipsă chiar și alimente pe seama populației sărace. Întreprinderile industriale și economice trebuie sprijinite, ca muncitorii să aile de lucru întotdeauna.

Întru cât aceste dispozițiuni ale vicecomitelui se vor realiza, merită toată lauda și ar fi bine să fie imitate și de celelalte comitate, în special de cele românești, unde emigrația a luat proporții îngrijitoare.

Din Calvarul nostru.

Urmările urgiei Hajdudorogului.

Un menstru proces de agitație împotriva fraților noștri din Sătmar: 35 Români pe banca acuzaților. — Cine vor fi apărătorii? — Mitrallere pentru „menținerea” ordinii. — Să mergem la Sătmar!

Arad, 11 Aprilie.

Acum, când tot Românul se pregătește să prăznuiască în mod cât se poate mai frumos stele Paști, una din cele mai alese sărbători dzești, când satele și cătunele românești răsună de sgomotul tradiționalei toace și de glasul argințiu al cetelor de copii sburdalnici, o veste tristă, sfâșietoare de inimă a întunecat și spulberat deodată întreaga voioșie și liniște a sărmanilor noștri frați din Sătmar.

Din Sătmar ni se anunță, anume, că *părintele Mureșanu și încă 35 frați ai noștri din Mottinul-mic și alte comane azi aparținătoare episcopiei ungurești dela Hajdudorog, au primit înștiințare din partea președintelui tribunalului din orașul Sătmar să se prezinte cu toții în ziua de 23 Aprilie n.* (Joi după sf. Paști) *la tribunalul din Sătmar unde la această dată se va începe desbaterea procesului de „agitație săvârșită împotriva episcopiei de Hajdudorog.”*

Invitarea președintelui dela tribunalul din Sătmar a adus Paști negre în toate satele noastre din nifericul Sătmar.

Dar această veste nu a intristat numai pe frații noștri din Sătmar, ci întreg neamul românesc din această țară, căci la fel cu toții simțim lovitura ce se dă unei părți ori cât de mici a neamului nostru.

Apărarea acestor martiri ai credinței românești va fi susținută de către următorii șapte avocați români: dnii Dr. Aurel Lazar

(Oradea-mare), Dr. Iuliu Pordea (Cluj), Dr. Ioan Ciordas (Beius), Dr. Romul Bolla (Diosămmartin), Dr. Andrei Doboși (Sătmar), Dr. Aurel Bohățel (Baia-mare) și Dr. Victor Porușiu (Cluj).

Desbaterea procesului va ține trei zile, și anume în 23, 24 și 25 Aprilie n. Pledoariile vor fi rostite în ziua ultimă, în 25 Aprilie.

Aflăm că pentru „menținerea ordinii” și pentru „evitarea” eventualelor turburări în aceste trei zile vor fi concentrate considerabile forțe militare — pedestrași, cavalerie și o baterie de mitraliere — și numeroși jandarmi pedestri și călare.

La acest proces monstru, — similar celui de pe vremea Memorandului, în 1892 —, vor asista toți deputații noștri naționaliști precum și alți numeroși conducători și persoane însemnate a vieții noastre publice.

Suntem rugați să comunicăm on. public românesc, că s'a format un comitet special care va călăuzi în Sătmar pe frații cari vor merge să asiste la desbaterea acestui proces. În consecință toți acei ce doresc să meargă cu acest prilej la Sătmar să se anunțe de pe acum dlui avocat Dr. Andrei Doboși în Sătmar (Szatmár), care apoi se va îngriji atât de încvartirare cât și de bilete de intrare, deoarece în sala de debateri vor avea intrare numai acei cari vor avea bilete extradate din partea președintelui tribunalului.

Apărătorii români au primit 50 de bilete de intrare pentru ca să le împărțească, cui vor vrea dlor, iar pentru public vor fi rezervate încă 200 bilete de intrare.

Din acest trist prilej cu siguranța de a fi ascultați ne adresăm tuturor fraților noștri de pe aceste plaiuri cu rugăminte ca întreg Ardealul, Banatul și Ungaria să fie reprezentate la desbaterea procesului dela Sătmar.

Deci, să mergem cu toții la Sătmar pentru ca toții să împărțim și durerea și jalea ce i-a ajuns pe acei dulci și buni frați ai noștri!

O mare glorie națională.

— Sărbătorirea dnt A. D. Xenopol la Iași. —

O neobișnuit de mare cinste, ce ni s'a făcut acum în urmă, a întipărit cugetării și științei românești o strălucire, pe care ele n'au mai avut o de veacuri. Academia de științe morale și politice (secția Institutului Franței) din focarul de astăzi al civilizației omenesti, Parisul, are în alcătuirea sa, numai 6 locuri de membri activi străini, în cari, când sunt vacante, alege pe cei mai de seamă gânditori și scriitori din lumea întreagă. Într'unul din acestea locuri a ales, de curând, „nemuritor”, pe istoricul filosof român d. A. D. Xenopol, membru totodată al Academiei Române și al Universității din Iași.

De două veacuri și mai bine, dela învățatul principe Dimitrie Cantemir al Moldovei care a fost membru al Academiei din Berlin, neamul românesc nu a mai înscris în paginile neperitoare ale Istoriei sale o așa de înălțătoare cinste.

Spre a sărbători după cuviință această glorie a neamului nostru românesc, reprezentând sentimentul întregii români: culte de pretutindeni, profesorii universitari din Iași s'au constituit într'un comitet inițiator, care să pună la cale și să înfăptuiască sărbătorirea cât mai măreț, atât a lui A. D. Xenopol, mândria neamului nostru, cât și a nobilei Franțe,

care iarăși nu a uitat să dea dovadă de adâncă dragoste surorii sale mai mici dela gurile Dunării.

S'a orânduit deci, ca în ziua de 20 Aprilie ora 4 d. a. să se facă în Aula Universității din Iași, în prezența cât mai multor asistenți, arătarea multilateralei și rodnicei activități a lui A. D. Xenopol, mulțumită căreia Parisul l'a așezat acum pe unul din scaunele „nemuritorilor” Franței și ai omenirii. Iar apoi, la orele 8 seara, într'un local, care se va arăta la vreme în ziare, va avea loc un banchet.

Astfel se va face, ca din cuvântările și împărtășirile acelei zile să se simtă de oricine, că poporul românesc știe să fie recunoscător și celui ce i-a înălțat numele și națiunii surori care, prin dragostea ei, a dat prilejul unei așa mărețe sărbători.

Iași așteaptă pentru ziua mare oaspeți nu numai din România, ci de pretutindeni unde sunt Români, căci gloria este a românismului întreg și sărbătorirea lui A. D. Xenopol va fi sărbătoarea gândirii și culturii românești. Sperăm deci că mulți chiar din cei ce suferim jugul unei sclăvii barbare vom merge la Iași pe ziua de 20 Aprilie ca să ne răcorim sufletul în apele vii ale culturii și libertății naționale. Toți cei ce doresc să participe la sărbătoare pot să se adreseze de cu vreme dlui Ilie Bărbulescu, profesor universitar în Iași.

Cursurile „Asociațiunii” la Sibiu.

Dintre cărțile mai nouă ale dlui Iorga nu s'a recut nici una în mai multe exemplare, decât „Istoria statelor balcanice” în care se lămurește cu atâtă precizie legătura organică dintre popoarele învecinate cu noi. Un admirator taciturn al acestei cărți e și d. O. C. Tăslăuanu, care într'o conferință de o oră și jumătate a încercat să desbroape motivele istorice, cari au determinat evenimentele din ultimul război balcanic. Insuși acest război n'a fost învrednicit decât de o privire fugitivă, făcută și aceea cu prea multă rigiditate.

Viața bizantină și a popoarelor balcanice însă n'a găsit în d. Tăslăuanu un iscusit tălmăcitor. Ne așteptam la asta. Viața Bizanțului în diferitele ei faze de evoluție interesante și pline de bogăție, în vremile de stăpânire a misticismului, în toată vremea pentru tron, cu intrigi tesute sub zidurile sfintei Sofii, cu aventuri galante, asasinări crunte și interminabile controverse dogmatice își are în occident astfel de cercetători, cari i-au zugrăvit în opere monumentale policromia acestor frământări și scâpărări geniale. Cine n'a cetit cu deplină plăcere paginile superbe ale lui Krumbacher, Charles Diehl apoi Gelzer, Vasilev, Dietrich și „The bizantin empire” al dlui N. Iorga nu-i îndreptățit a căși înaintea publicului cu o conferință despre imperiul bizantin.

De fapt conferința dlui Tăslăuanu n'a fost altceva decât o serie de excursii și divagații de diletant cam îndrăzneț aventurat pe un teren necunoscut. După o încercare de introducere filozofică, în care nu s'a putut ridica de loc peste obișnuitele platitudini (d. p. „omul e o ființă morală”, „puterea unui popor atârna de valoarea sa morală” etc.) dânsul ne-a trecut în revistă istoria imperiului bizantin, a poporului bulgar, sârb, albanez, învrăstată cu părți din istoria românească. Din felul cum a tratat aceste chestiuni am observat, că dlui Tăslăuanu îi lipsește total simțul pentru aprecierea valorilor istorice. Așteptăm să-și publice dsa conferința, după cum a promis, ca să-i arătăm neamăratele greșeli și inexactități, pe cari le poate face numai un diletant în materie istorică.

Ce privește originalitatea putem spune hotărât, că prelegerea dsale a stat la același nivel ca și cea din anul trecut despre Grigorescu.

Noroc că a urmat după aceea filmul „Campania română în Bulgaria” adus de d. Voinescu, încât publicul a putut avea o recompensație.

Conferința următoare a fost de caracter literar.

D. Dr. Alexandru Bogdan a părăsit pentru câteva ceasuri atmosfera greoaie a Brașovului, și s'a aruncat în dânsul în frământarea noastră sibiană, cu întreaga armatură unui bun cercetător, care și-a făcut cultura în Germania. Migăleală, răbdare, tenacitate și seriozitate, acestea au fost însușirile, cari ieșiră la iveală în decursul conferinței sale despre literatura de pe la 1860 încoace. Dsa ne-a arătat manifestările noastre literare dintr'un punct nou de vedere: a ținut să ne deslușiască felul cum și-a cucerit viața românească toate drepturile ei în operele de caracter literar ale scriitorilor noștri. Acest proces însă dsa nu ni l'a înfățișat în evoluția sa cronologică și având în vedere și influințele externe, ci a analizat până în cele mai mici amănunte toate motivele, cari au intrat în literatura noastră îmbrăcând haina prozei și poeziei. Conferința dsale s'ar putea numi, dacă voiti, un fel de statistică literară, fără a se lua acest cuvânt în înțelesul său peioristic. E în favorul științei calitatea aceasta, dar în nici un caz nu e o însușire atractivă a unei conferințe.

D. Bogdan ne-a dat un bun studiu de specialitate, nu ne-a dat însă o conferință, care să fi putut fi gustată de întreg publicul ce era de față.

Defectul acesta de a nu avea în vedere și anumite exigențe ale publicului, precum se vede, e un defect foarte lătit la conferențarii noștri. Și tocmai de aceea ar trebui să vorbim în termeni foarte măgulitori despre conferința ce-a urmat: a dlui Dr. Nicolae Drăgan despre „desvoltarea filologiei noastre” în veacul din urmă. Căci dsa, deși trata o materie seacă pentru neinițiați, totuși așa de bine a știut întruni cerințele științei cu forma atractivă încât specialiști și laici de-o potrivă l'au urmărit cu cea mai mare atenție și cu cea mai profundă mulțumire.

Înțelegând sub filologie nu „studiul tuturor manifestărilor spirituale în spațiu și timp” ca Wolf, ci „studiul limbii sub raport gramatical, istoric și sub raportul criticii textelor” d. Dr. Drăgan a făcut o analiză foarte clară a celor trei curente filologice, cari s'au succedat la noi și ne-au influențat adese și manifestările de pe alte terene.

Curentul latinist pornit de Clain și Maior avea la temelie și motive de ordin sentimental și practic, nu numai motive științifice. Dovedirea originii noastre pentru îndreptățirea nizuințelor noastre de emancipare politică era ținta spre care tindeau acești mari croitori de drumuri, cari știau înfrăți o muncă fără preț cu o erudiție neobișnuit de largă pe vremea lor. Nu e mirare dacă ținta aceasta făcea adeseori să grăiască și inima, dacă Petru Maior se bucura din tot sufletul văzând, cum îi răsăd strălucitoare cuvintele „desbrăcate de civilizațiile lor petece”, și dacă ajungea la exagerări în tendințele lor de purificare, și dacă etimologilor lor li se poate aplica adeseori definiția lui Voltaire, că: „filologia e știința în care vocalele n'au nici o valoare, iar consonantele prea puțină”. Cu toate scâderile lor ei deschid întâiul drum al filologiei noastre. Căci Budai-Deleanu, apoi Ienăchiță Văcărescu și Iordache Goliescu din Muntenia aduc puține lucruri nouă; abia Eliade în gramatica sa dela 1828 are vederi mai solide mai ales referitor la ortografie și împrumuturi, dar și el mai târziu cade în exagerarea teoriei sale italo-române. Ei introduc grafiă latină și pe urmele lor pășeste apoi ultimul și cel mai puternic reprezentant al acestui curent: Timotei Cipariu. Acesta stabilește la noi principiul, că limba trebuie studiată în desvoltarea ei istorică. Cercetând cărțile și limba de azi apoi cărțile noastre vechi ajunge la convingerea, că urcând în sus de-a lungul vremii dăm de o limbă românească tot mai lipsită de slavonisme și alte elemente străine, tot mai curată și tot mai latină, până la limba latină vulgară. Nizuința lui de a înlă-

tura slavonismele produse apoi greșelile lui Pumn și mai ales faimosul lexicon de Laurian și Masimiu, acest bizar „dicționar de întrafaceri romane” cum l'a poreclit d. Iorga.

Uitaseră aceștia, că limba nu se poate desvolta prin hotărâri, iar limba literară nu poate fi decât graiul poporului, însă desvoltat și îmbogățit, și uitaseră că ortografia trebuie să fie simplă și estetică. Aceste greșeli ascundeau în sine germele luptei care se și dete în curând și care se sfârși cu înfrângerea etimologilor latinisti făcând loc unei direcții mai puțin preocupate.

Cihac aduce contribuții nouă, cercetează firea romanică a limbii, influințele limbilor slave și cerească, să hotărască de aici legăturile noastre, convins că limba e icoana desvoltării unui popor. Dar de exagerări nu e ferit nici el. Dacă latinistii descopereau cât se poate de multe cuvinte latinești, el face tocmai contrarul: caută să descopere cât se poate de multe slavonisme și ajunge astfel la concluzia ciudată, că în limba noastră sunt $\frac{2}{3}$ de elemente slave, $\frac{1}{3}$ latinești, $\frac{1}{5}$ turcești și $\frac{1}{6}$ alte elemente străine. Slavofilismul acesta al lui e redus prin activitatea serioasă și mai temeinică a lui Miklosich, care pe lângă cercetarea literaturii noastre vechi studiază și dialectele, ia în considerare fonetica și pe baza elementelor străine celor mai vechi intrate în limba română deslușește legăturile noastre cu vecinii noștri balcanici, aceeași nizuință o are Hajdeu, dar contrar lui Miklosich, care în partea ultimă a activității sale admisesse chiar teoria lui Rössler, el stabilește continuitatea noastră în Dacia Traiană, dovedind cu argumente genial de ingenioase că însușirile comune mai ales între limba română și albaneză sunt de origine traco-ilirică având aceste două popoare același substrat etnic, că topografia noastră slavă se explică prin organizația noastră veche, dar caracterul ei slav e mai slab la noi decât în țările germane, că în sfârșit faptul că n'avem elemente gotice în limbă, cari ar fi o dovadă a continuității, arată că ne-am desvoltat în Oltenia și Ardealul de sud unde n'am avut nici o atingere cu Goții. Dar în teoriile sale Hajdeu adeseori rătăcea și exagera. În zelul său după cuvinte dacice, ori ce cuvânt obscuro el îl consideră ca dacic, și cu un aparat enorm își dovedește apoi afirmațiunea. Balcanul cu popoarele lui i se pare un „symposion de frați, de veri și de cumnați”. Dar dacă în activitatea lui etimologică aflăm lacune, greșeli, subiectivism și deci ni se pare azi mai puțin prețioasă, nu se va putea spune același lucru despre întreaga activitatea lui filologică. „Cuvențe den bătrâni”, studiile asupra influinței bogomilice la noi, fragmentarul „Magnum etimologicum” sunt opere monumentale în studiul limbii și culturii noastre. Din școala lui a ieșit d. Ion Bianu și mai ales d. Lazăr Șăineanu, care ne-a dat întâiul studiu de semasiologie română.

Dar față de romanticismul lui Hașdeu se ridică direcția nouă, mai rece, mai migăloasă, și mai obiectivă. Incepe cercetarea fonetice, a dialectelor, a limbii vii. Gaster, Schulhardt, Musaffia, Lambrior sunt întâii reprezentanți ai acestui curent. În urma lor răsare Tikin și Weigand, care ne dă și o hartă limbistică a dialectului daco-român. Dar nici acești din urmă cu toată activitatea lor bogată nu ne dau o istorie a limbii noastre. O încercare Aron Densușianu, cu multe scâderi, o începu apoi d. Al. Filipide concis și cu grije, dar nu scoase decât întâiul volum: „Principii de istoria limbii” alcătuit în liniamente generale după „Prinzipien der Sprachgeschichte” de H. Paul.

Istoria aceasta dorită ne-o dă în sfârșit d. Ovid Densușianu în „Histoire de la langue roumaine”, scrisă cu cea mai profundă temeinicie. Iar prin munca stăruitoare și competentă a dlui Sextil Pușcariu pare, că să se termine odată și mult-pribea-gul dicționar al Academiei Române, formând astfel una dintre pietrele fundamentale ale limbii noastre.

Acestea au fost pe scurt spusesele dlui Drăgan. Ne-a analizat cele trei faze ale filologiei române: 1. cea naționalistă, 2. cea romantică-subiectivă, și 3. cea obiectivă, minuțioasă, învederându-ne progresul, ce l'am făcut și pe terenul acesta.

„KRISTÁLY”
FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI
CLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.
La lucrări de peste 10
coroane, expediarea se
face franco. (Ki 1548-52)

Curățire și vopsire chimică
de haine în orice culoare.
Călcare lucie de gulere. Co-
mandele din provincă se execută repede.

Conferența a fost ascultată cu mare atenție și bucurie. E însă regretabil, că ceilalți conferențieri cu prelegerile dlor de câte 2—3 ceasuri au cam speriat publicul, încât cea mai bună conferință a avut parte de cel mai restrâns auditoriu. N'am observat între ascultători nici un student în teologie; se zice, că i-ar fi alungat pe toți d. secretar II prin manierele sale.

Sallust.

P. S. Asupra acelei Pseudo-Sallust pus anume la cale, ca să aducă servicii de laudă oarecuiva, lăsăm, să-și facă judecata însuși publicul cetitor.

Două scrisori înduioșătoare.

Directorul nostru a primit azi două scrisori, cari pentru conținutul lor plin de căldură românească și evlavie cu adevărat creștinească nu pot să rămână pierdute în vraful de scrisori, pe cari directorul nostru le păstrează ca documente ale istoriei noastre contemporane, ci irezistibil cer să fie cunoscute de toată lumea românească spre întărirea nădejdei și spre mângâierea sufletească a obștei românești. Cerem deci scuze autorilor acestor scrisori pentru publicarea lor, căci în acestea vremi de năpastă a neamului nostru obidit din văile strămoșești ale Carpaților simțim ardent trebuința de a ne întări sufletele. Iată scrisorile:

I.

Prelectura județului
Cabinetul prefectului

.... 27 Martie (9 April) 1914.

Mult stimate domnule Goldiș,

Vă cer scuze pentru întârzierea răspunsului meu, din cauza multiplelor mele ocupațiuni, — și vă mulțumesc cordial pentru bunele cuvinte, cu cari întâmpinați numirea mea în situațiunea oficială ce ocup — înainte chiar de a avea fericitul prilej, ca să vă cunosc personal.

De vreme ce cunoașteți însă simțimintele mele în marea chestiune a românismului transcarpațin, socotesc inutil a mai vorbi aici de ele — sperând că atunci când nu voi mai avea situațiunea de azi și când îmi voi relua libertatea, ce-mi este mai scumpă decât orice vanitate omenească, voi putea dovedi mai mult decât în trecut — în literatură și în viața publică — simțimintele mele în sfânta cauză națională!

Deocamdată, ca prefect, nu mi-aș putea da obolul meu la ziarul „Românul”, decât căutând ca, pe lângă abonamentul meu personal, să abonez la „Românul” cea mai mare parte din primăriile comunelor din județul — vre-o 50 din cele 61 comune — și în acest sens am intervenit la delegația județeană, spre a modifica astfel bugetele comunelor.

Mă voi sili dar, ca în cursul lunii lui April, să vă cer oficial aceste 50 abonamente, și vă rog să-mi răspundeți, dacă pentru aceasta primăriile comunelor trebuie să se adreseze la Arad, sau reprezentantului ziarului dela București? Așadar, acesta va fi deocamdată „articolul” meu la „Românul” — în calitate mea de prefect! Evident, îmi rezerv dreptul, ca să vă mai scriu și altele „neoficiale” mai târziu, — dar am de pe acum gândul neconsolat, că vre-unul din redactorii spiritali ai ziarului, va găsi, poate, mai bun tot pe cel „oficial” cu abonamentele!...

Termin aceste rânduri, trimițându-vă din

*cutele cele mai tatnice ale inimei mele urarea
ferbinte, ca Dumnezeu neamului românesc să
sfârșească cât de curând, cu o dreaptă sen-
tință istorică, suferințele seculare, ale unui
popor nobil, prin originea sa și prin educați-
unea sublimă a jertfei pentru neam!*

Devotat,

.....
prefect.

II.

Domnule director,

*Pentru ușurarea și luminarea sufletului
românesc Vă trimit prin mandat poștal suma
de 50 (cincizeci) coroane cu rugămintea a i se
da destinațiunea următoare:*

*24 coroane costul a șase abonamente la
gazeta românească „Poporul Român” pen-
tru șase învățători aleși de Dv. ca lipsiți de
mijloace pentru a se lumina pe ei și pe școlarii
lor. Dacă nici o pedecă nu se opune, aș dori
să mi se comunice numele și comuna lor.*

*Restul de 26 coroane rog să fie împărțit
de Sf. Paști în cozonaci și ouă roșii familiilor
sărmane ale lucrătorilor români, care slujesc
în tipografia, unde se tipăresc gazetele no-
stre ardelenesti „Românul” și „Poporul Ro-
mân” purtătoarele de cuvânt și lumină în in-
treg pământul românesc.*

*Incheiând, rog și pe onoratul comitet al
scriitorilor acestor făclii de lumină, să pri-
mească din parte-mi cele mai calde dorinți
pentru sănătate și putere de muncă, precum
și urări de fericire pentru sf. sărbători ale
Paștelor, simbol al jertfei pentru binele ome-
nirii.*

București.

Colonel S. Leonte.

Stăm adânc mișcați în fața acestor două scrisori și intrând acum în săptămâna patimilor simțim ușurându-ni-se povara și întărindu-ni-se credința în sfânta înviere a neamului nostru. Câtă vreme geniul român trimite între noi asemenea suflete mari și generoase, putem privi veseli în viitor.

Ești rândunica dulcei primăveri izbăvitoare, domnule prefect, și noi îți mulțumim din suflet pentru pilda grăitoare, ce arată calea mântuirii, iar D-Ta domnule colonel S. Leonte fii încredințat că vom face toate după dorința inimei mari, pe care Ți-a dat-o Dumnezeu. Șase învățători vor primi din darul D-Tale gratuit „Poporul Român”, iară în ziua Sfințelor Paști toți aceia, cari obosesc lucrând la „gazetele noastre ardelenesti” vor primi cozonac și ouă roșii preamărind pe Dumnezeu pentru îndurarea Lui, prin care a hărăzit neamului nostru atâta nobleță de suflet. Noi, scriitorii dela aceste gazete însă, rugăm pe Acela, care a pățimit moartea pentru mântuirea noastră, să sălășluească inima de oameni iubitoare a D-Tale în piepturile tuturor fraților noștri români, căci atunci se vor mântui.

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o obosală dar
Administrației noastre îi poate fi de
mare folos. — Administrația noastră
roagă pe toți ceice târguiesc și co-
mandă din articolele anunțate în
foaia noastră, să amintească că firma
a cetit-o în ziarul acesta.

Lupta în contra alcoolismului.

—Sinodul preoților din protopopiatul Clujului—

Cluj, 9 Aprilie.

Astăzi s'a ținut aici sinodul protopopesc al preoților gr. cat. români din districtul Clujului, în care s'a discutat cu mult interes chestiunea alcoolismului și s'au luat hotărâri vrednice de a fi cunoscute în cerc cât mai larg. Sinodul s'a început la orele 8 dimineața în biserica parohială unde protopopul Dr. Ilie Dălanu a rostit o cuvântare duhovnicească despre „Inalta vrednicie a preoților.”

La orele 11 sfârșindu-se partea duhovnicească s'a început sesiunea proprie a sinodului, în localul cancelariei protopopești. După discursul de deschidere, despre iubirea poporului pe care preotul trebuie să-l conducă, a urmat prelegerea preotului Vasile Dancu jun. despre organizarea socială împotriva alcoolismului; iar Vasile Cosma preot în Topa-deșartă, și-a prezentat raportul său asupra apeliului, pe care „Liga de temperanță a clericilor seminarului Bunevestiri” din Blaj, l'a adresat tuturor protopopilor, cu scopul de a pune la ordinea zilei, în sinoadele protopopești, chestiunea alcoolismului.

Sinodul a salutat cu bucurie acțiunea tinerilor leviți, dar cât pentru măsurile de luat, a hotărât a rămânea pe lângă decisiunile luate în sinodul anului trecut și cari sunt următoarele:

I. Sinodul protopopesc declară, că socotește patima beției, lătită prin beutura vinarsului, ca cea mai mare pacoste, ce năpăstuiește poporul nostru credincios, mai ales la sate, pustiindu-l atât în viața lui morală, cât și în starea lui materială, economică și socială.

II. De aceia sinodul hotărăște a deschide o campanie sistematică pentru combaterea și stărpirea beuturii de vinars din mijlocul poporului nostru.

În scopul acesta îndatorează preoțimea a prigoni cu cuvântul și cu fapta întrebunțarea vinarsului, la orice prilej din viața credincioșilor și mai ales din prilejul funcțiilor sacre, propovăduind, cu vreme și fără de vreme, împotriva obiceiului rău, ce s'a încuibat în mijlocul poporului nostru credincios.

IV. Îndeosebi oprește pe toți credincioșii de a mai folosi beutura blăstămată a vinarsului, din privilegiile sfinte a botezurilor, sfeștaniilor, cununilor, și a înmormântărilor sau pomenilor, cu un cuvânt eschide dela orice funcțiuni sacre preoțești, împreunarea mamonului, ce zace în beutura de spirt, cu darul sfânt al slujbelor dumnezeesti.

V. Îndatorează pe toți preoții de a vesti aceasta opreliște, a-i câștiga valoare cu orice preț, și a nu onora cu prezența sa casele, mesele și locurile, unde nu se respectă aceasta hotărâre.

VI. Preoții, cari să găsească vinovați de a fi nesocotit aceasta hotărâre, sunt a se lua la cercetare și a se pedepsi de forul protopopesc, respective de președintele aceluia, cu pedepse în bani, în favorul fondului tractual.

VII. Fieste care preot este îndatorat a publica, esplica și a pune la inimă aceste hotărâri, prin cuvântări potrivite, iar pentru izbânda și mai bună a luptei, Prea on. protopop este rugat a adresa poporului o circulară pastorală, prin care să se tâlcuiască după priceperea poporului înțelesul acestui război împotriva beuturii de rachiu.”

Protopopul Dr. Ilie Dălanu a anunțat în sinod, că pastorala circulară, se va trimite tipărită fieștecărui preot, pentru a o ceti în biserică, în zilele Paștilor, făcând astfel în sărbătoarea învierii începutul marelui lupte de regenerare a poporului nostru. În legătură cu acestea sinodul a salutat cu bucurie inițiativa preotului Dr. Niculae Brânzău din Vulcan, de a se înființa, cu ajutorul preoțimii și a frunțășilor mireni, o societate acționară, cu capital social de vre-o 200.000 cor. în scopul de a edita cărți și ziare populare, cari să îmbrățișeze lupta sistematică împotriva alcoolismului.

Dintre celelalte hotărâri mai e de relevant: că sinodul a protestat împotriva proiectatei „revizurii” a episcopiei Hajdudorogului care prevede înființarea de parohii ungurești, mai ales prin orașele din Ardeal, atacând astfel cele

mai de frunte parohii românești, și deschizând noi terene pentru frecări naționale cu caracter religios. Aceasta „revizuire” sinodului socotește „medicina pelor morbo” și fiindcă proiectatele parohii gr. cat. maghiare ar fi subordonate episcopului rom. cat., asta o consideră ca o nouă compromitere a „unirei” deșteptând bănuiala tendinței de latinizare. **Coresp.**

Cronica externă.

Chestia armeană și problema ruso-svedeză. „Revue Politique Internationale” publică în numărul său din Aprilie două articole pe cât de actuale, pe atât de instructive, și anume: „Chestia armeană” și „Relațiile dintre Rusia și Suedia”.

În primul articol, autorul, cunoscutul publicist rus d. Maxim Kovalevsky, membru al Dumei, cu multă căldură ia apărarea nenorocitului popor armean din Rusia și Asia mică. Lui i se pare curios că Armenii au fost priviți în Petersburg multă vreme ca separatiști și dușmani ai imperiului rusesc, deși ei n'au dat nici când nici un motiv pentru aceasta. De abia în urma rapoartelor guvernului Woronzow-Daschkow s'au deschis ochii conducătorilor statului rusesc și i-au făcut să-și schimbe radical politica urmată până atunci față de poporul armean. De fapt Armenii aveau tot dreptul să se plângă împotriva tratamentului aplicat de guvernul rusesc mai înainte față de ei. Ei erau cu totul excluși din funcțiunile statului. *Copiii lor erau constrânși să învețe limba rusească deja în școlile elementare, iar în ținuturile locuite de Armeni, guvernul coloniza în chipul cel mai neînțelept țărani ruși și nu le-a cruțat nici instituțiile lor culturale și bisericile.* Guvernul n'a ezitat să facă înțelegere chiar și cu guvernul otoman împotriva poporului armean torturat și perzecat fără a fi vinovat. Chiar și reformele stipulate în tratatul dela Berlin n'au fost executate în mod cinstit nici din partea Rusiei, nici din partea celorlalte puteri, din contra, vechea gardă hamidiană, prin pretențiunea ridicată de puteri ca în vilaelele cu majoritate armeană să fie numiți guvernori creștini, s'a întărit și mai mult în memorabila campanie de exterminare pornită împotriva Armenilor din Asia-mică.

Autorul zugrăvește apoi în culorile cele mai vii cunoscutele măceluri săvârșite de către Turci contra Armenilor în vilaelele Muș, Erzerum, Diarbekir și Wan și combate părerea atât de răspândită despre Armeni că aceștia s'ar ocupa numai cu speculațiuni comerciale punibile și cu uzură. Fără îndoială, Armeanul e comerciant foarte iscusit, dar apoi 4 din 5 părți a poporului armean nu se ocupă cu comerțul, ci cu agricultura. Chiar și numărul industriilor și muncitorilor armeni e mai mare decât numărul comercianților. În urma acestui fapt ameliorarea sorții Armenilor din Asia-mică se poate aștepta numai dela o reformă agrară și o înlăturare treptată a dificultăților, cari împiedecă o activitate rodnică a zelului de câștigare și a numeroaselor energii cari dormitează încă în poporul armean. Recentele reforme proiectate pentru Armenia de către Rusia, Germania și Anglia, autorul le întimpină cu multă satisfacție.

Al doilea articol e semnat de *Erich Spstedt*. Autorul vorbește despre cunoscutele evenimente, cari au pricinuit căderea ministerului Staaf, acesta opunându-se dorinței regelui Svediei privitoare la întărirea armatei svedeze, — și cari evenimente au avut ca urmare numirea actualului cabinet Hammaskiöld.

După părerea autorului chestia militară este și va rămânea de cea mai mare actualitate nu numai în Suedia, ci și în Norvegia. Dacă această chestie în timpul din urmă s'a agravat vina o poartă în primul rând politica ce o face Rusia în Finlanda. Nu comunitatea de rasă a populațiilor din Suedia și Irlanda joacă un rol în privința aceasta, — căci sângele svedez curge numai într-o mică parte a Finlandezilor — ci tendința tot mai evidentă a politicii țariste de a schimba Finlanda într-o mare tabără militară rusească fortificată.

Autorul protestează în modul cel mai hotărât împotriva părerii, că Suedia și Norvegia ar urmări alte scopuri decât cele defensive. Din contra, chiar actualul ministru al Svediei *Knut Wallenberg* și-a câștigat mari merite creând relații prietenești atât în privința economică, cât și cea politică, între cele două state. Suedia trebuie să fie însă tare pentru ca să-și poată apăra cu succes neutralitatea împotriva ori căruia atac.

Știrile zilei.

Regele Carol desminte știrile despre mobilizare.

București. — *M. Sa regele Carol a primit în audiență pe d. Hagi Tudoraki, președintele camerei de comerț, căruia i-a declarat că știrile despre o mobilizare a armatei române sunt apocrife. Dispozițiunile luate au caracter militar general și stau în legătură cu desvoltarea normală a armatei.*

Noul încurcături pentru articolul contelui Tisza.

Budapesta. — Articolul contelui Tisza apărut în numărul recent al revistei „Igazmondó” a făcut impresie foarte neplăcută în cercurile militare vieneze, cari sunt de părerea că de astădată primul ministru a știrbit prestigiul monarhiei făcându-și articolului precedent o recitificare eronată.

(— Rezumatul acestui articol îl dăm în altă parte a numărului de față. — *N. Red.*)

Tripla antantă se preface în tripla alianță.

Londra. — Ziarul muncitorilor englezi e informat, că la inițiativa ministrului de externe englez Grey, tripla antantă se va preface într-o triplă alianță. Grey ar fi pășit cu aceasta propunere îndată după încheierea păcii dela București. Scopul acestei noi alianțe ar fi, ca fără consentimentul și aprobarea puterilor din aceasta nouă triplă alianță să nu se mai poată întâmpla nimica în Europa. În scopul acesta s'ar constitui o comisiune din delegații celor 3 puteri, cu sediul permanent în Londra, și care va avea să hotărască asupra tuturor chestiilor europene. S'a făcut încercarea ca să fie câștigată pentru aceasta alianță și Germania.

Paris. — Ziarul „Le Temps” scrie că știrea lansată de ziarele rusești privitor la prefacerea triplei antante într-o triplă alianță e exagerată. De fapt — scrie „Le Temps” — s'au făcut încercări neoficiale în scopul acestei alianțe, dar cine cunoaște bine Anglia acela trebuie să vadă absurditatea acestei combinații. Căci n'a fost posibilă să fie prefăcută detanta dintre Anglia și Franța într-o alianță, cu atât mai puțin va fi posibilă alianța Angliei cu Rusia.

Atentat împotriva unui abate.

Paris. — Abatele Desachy în vârstă de 80 ani întorcându-se noaptea acasă dela biserică, a fost atacat de un necunoscut, care a tras mai multe focuri de revolver asupra lui, răbindu-l grav. Atentatul a produs mare iritație între locuitori.

Patru condamnați la moarte.

New-York. — Mâne vor fi executați în scaunul electric Lesty, Frank, Lewys și Gyp, asasinii bancherului Rosenthal. Fiind aceștia toți iudani, rabinii fac propagandă întinsă pentru schimbarea osândeii în termiță pe viață.

Înpotmolirea unei șalupe românești.

București. — Șalupe de războiu Troțușul s'a înpotmolit în apropiere de Durcea. Până acuma nu a reușit să fie despotmolită.

Pregătirile militare ale Rusiei.

Petersburg. — Duma a votat credite militare extraordinare pentru întărirea armatei. Din acestea 10 milioane ruble vor fi întrebuințate pentru fortificarea porturilor, iar 7 milioane și jumătate pentru construirea unor noi vase de războiu.

Un interview fantezist.

Budapesta. „A Nap” publică azi un interview pe care un colaborator al său l'a avut cu un conducător al unui curent politic radical ce tot mai mult cucerește teren în generația tineră românească.

După declarațiile pretinsului conducător tânăr radical comitetul național român ar fi fost aplicat să încheie pacea cu contele Tisza, dar intelectualii români au urmărit cu ochi bănuitori tratativele comitetului cu contele Tisza și, deci, aceasta ar fi cauza că tratativele au eșuat. Comitetul ar fi luat

adeacă cunoscuta hotărâre definitivă privitor la pozițiile contelui Tisza în urma opiniei publice românești. În ziua, în care comitetul a luat această hotărâre, vre-o 80 de studenți universitari români înarmați cu ciomege s'au plimbat în grupuri de 5—10 inși pe dinaintea hotelului „Klotild”, unde comitetul își ținea ședințele, pentru ca să împlădească încheierea păcii. Comitetul ar fi fost adecă, terorizat.

Întrebându-l colaboratorul ziarului „A Nap” pe tânărul conducător radical, când crede el, că se va putea încheia pacea româno-maghiară, acesta a răspuns: numai când va fi prim-ministru Oszkár Jászi, care și ca șef al guvernului, își va păstra concepția, ce o are azi, căci cu frazeologii sentimentale de-ale contelui Tisza, nu se poate rezolvi această problemă.

(Întreg interviewul cu pretinsul conducător radical tradează că este produsul fanteziei vre-unui ridactăr dela „A Nap”, fiindcă deloc nu vrem să presupunem despre tinerii noștri că ar fi capabili de atari copilării. *N. R.*)

Podul sârbo-român.

Belgrad. — Scupștina a primit azi unanim, fără nici o discuție convenția sârbo-română privitoare la construirea podului peste Dunăre.

Lucrările comisiei pentru fixarea graniței albaneze.

Scutari. — Trupa militară albaneză care va însoți comisia pentru fixarea graniței de nord și nord-est, de sub conducerea locotenentului Martin, compusă din 60 de soldați ai regimentului de infanterie austro-ungar 90 și un detașament de tren, a sosit azi aci. Comisia austro-ungară de sub conducerea colonelului Mietzl va pleca la Prizren. Lucrările comisiei vor dura până la toamnă.

INFORMAȚIUNI

Măcelărirea Românilor-Macedoneni din partea Grecilor.

Arad, 11 Aprilie 1914.

Guvernul român a adresat guvernului grecesc la Atena o notă oficială cerând explicații în afacerea măcelării Românilor din Coritza și provocând energic acel guvern să pună capăt acestor stări de lucruri insuportabile. Principele Albaniei a telegrafiat regelui Carol arătându-i că asasinările le-au săvârșit soldați greci. La nota României ministrul președinte Venizelos al Greciei a răspuns, că atât ucigașii, cât și cei uciși au fost supuși albanezi și că astfel guvernul grecesc nu are nici un drept a se ingera în această afacere. Guvernul român însă, după acest răspuns atât de hain, a comunicat guvernului athenian telegrama principelui Albaniei către regele Carol, la ce Venizelos într-o a doua telegramă își exprimă regretele pentru cele întâmplate, dar totodată spune, că față de batalioanele sacre guvernul grecesc este absolut fără nici o putere, căci acestea trupe sunt unelte ale opoziției grecești, care pe această cale ar dori să facă imposibil guvernul lui Venizelos.

Când scriem acestea rânduri primim din București o telegramă, care ne anunță, că azi o delegație a Românilor macedoneni din București sub conducerea dlui Dr. Leonte s'a înfățișat guvernului român cerându-i extrema intervenție pentru oprirea măcelării Românilor din partea bandelor grecești.

În săptămâna patimilor în țara întreagă se vor ținea meetinguri de protestare, iar în Dumineca Paștelor se va oficia un parastas solemn pentru martirul preot Balamace și soții săi.

Amănunte despre protopopol român Balamace și despre mișcarea grecească cetitorii

noștri află în articolul ce publicăm azi la alt loc din condeiul fruntesului macedonean, care se ascunde sub pseudonimul Pyrrhus și care a fost tovarășul de muncă, de luptă și de suferință a marelui martir.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: Prognostic telegrafic: vreme uscată, temperatură moderată, urcarea temperaturii.

Temperatura la amiazi a fost: 15.6 C.

Desvelirea bustului lui Ioan Rusu-Sirianu. În 3 Mai st. n. se va desveli în Siria (com. Arad) bustul regretatului gazetar Ioan Rusu-Sirianu. Din acest prilej va avea loc la Siria o frumoasă serbare în amintirea lui. Programul acestei serbări îl vom publica în unul din numerii noștri apropiați.

După bustul lui Gheorghe Barițiu, care de asemenea a trăit ani grei de gazetărie, bustul lui Ion Rusu-Sirianu e unicul ce i s'a ridicat vr'unui gazetar dela noi. Acest bust e o ușoară răsplătă postumă adusă aceluia, care s'a jertfit pentru a ideal și care și-a trăit ultimele zile într'un exil amar și greu. Satul lui natal, Siria, își va aduce întotdeauna aminte de acest om pe care l-a trimis scrisului românesc și al cărui bust își cere acum adăpost acolo. Gazetarii noștri de astăzi și cei de mâine în zilele lor grele își vor aduce adese aminte de acest muncitor, care a dus aceeași viață, pe care o repetă ei astăzi, aceeași viață de salahori intelectuali, căci va trebui să treacă multă vreme până când se va putea schimba ceva în această meserie, pe care o așteaptă zile tot mai grele.

În 3 Mai st. n. va avea loc la Siria o mare sărbătoare, o sărbătoare în amintirea unui om de gazetărie, care a murit în țară străină, în completă mizerie. Se vor ținea vorbiri grele și scilicet. Fraze sonore vor vibra sub cerul liber și vor însuflă pe cei ce vor merge la desvelirea bustului lui Ion Rusu-Sirianu. Calitățile ce nu i le-a văzut nimeni până ce l-a închis mormântul, vor fi multiplicat de oratorii festivi. Numele lui Ion Rusu-Sirianu va fi încărcat în ziua de 3 Mai st. n. cu toate calitățile ce le-a avut sau nu le-a avut. Și se vor ținea acolo multe discursuri, cari de eari mai strălucitoare.

În 3 Mai, la Siria se vor spune multe vorbe frumoase și nime nu va spune adevărul!!

O RUGARE. Rugăm pe cărturarilor români din toate ținuturile noastre să ne aducă la cunoștință orice întâmplări, evenimente, stări de lucruri, cari pot să intereseze opinia publică românească și să înlesnească datoria acestui ziar de a susține apărarea intereselor noastre naționale, — povestindu-și-le în corespondențe scurte, concise și întemeiate numai pe fapte reale.

D. profesor A. D. Xenopol și „Pester Lloyd”. În numărul său de azi „Pester Lloyd”, ziarul iudeizat Vészi se ocupă furios cu conferința „independență”, ținută de d. prof. A. D. Xenopol la Brăila.

„Pester Lloyd” sângeră de revoltă, căci nu poate înțelege, cum nu s'au temut ofițerii, preoții și funcționarii din Brăila să asiste la conferința austro-ungarofobului Xenopol. Ba ce e mai mult, nu poate înțelege, cum există un om așa temerar, ca directorul de liceu d. Ath. Popescu, care nu numai că a asistat, dar a cutezat să-l salute pe dl Xenopol în numele Brăilenilor și a cutezat să spună vorbe bune despre „Liga Culturală”.

Da, îți dăm dreptate jupâne Vészi, asta tot e prea mult!! Păi, știi că-i curat scandal ce faci din Tara Românească!

Să nu-și tragă ei nici acuma pe seamă?!... Auleo domnule Vészi, știi că ai băieți strașnici! Se vede că nu-s mongolici, căci prea sunt inteligenți!

„La Tribune Roumaine”. A apărut numărul 3 al acestei reviste pariziene, redactată de un comitet compus din studenți români cari își fac studiile în capitala Franței.

În fruntea acestui număr „La Tribune Roumaine” aduce o scrisoare caldă a dlui G. Lacour-Gayet, care de curând a fost oaspe sărbătorit al României. Tot în acest număr se reproduce un fragment din conferința ținută la Paris de d. Lacour-Gayet și intitulată: „Chez nos frères de Roumanie” (La frații noștri din România).

D. C. G. Vorvoreanu publică un articol despre expropriare, dnii E. Goga și A. Esca stăruie asupra situației politice și economice a Românilor din Transilvania, George Sescioreanu de asemenea se ocupă de România dela noi, d. N. Vrăbiescu se ocupă de revizuirea constituției României.

Afară de acestea, găsim în „Tribune Roumaine”, bogate informații despre viața Românilor din Paris.

Pentru monumentul Vlaicu. Colecta instituției de credit și economii „Vlădeasa” în Huedin. „Vlădeasa” inst. de credit și economii societate pe acții 5.—. Iuliu Poruțu și familia, dnr. de bancă, Almas, 10.—. Valeriu Bologa, contabil, Huedin, 1.—. Aurel Muntean, preot, Sebeșul-mare, 1.—. Stefan Pop, preot, Fildul de m. 2.—. Ioan Pop, protopop, Morlaca, 5.—. Constantin Căciulă, contabil, Huedin, 1.—. Romul Romanțian, preot, Mărgău, 1.—. I. Mango Inv. Mărgău, 2.—. Emil Petran, preot, Almas, 1.—. Ioan Gall, notar, Săcuieu, 5.—. Iustin Poruțu, preot, Dezmir, 2.—. Iuliu Truția, preot, Ciucia, 1.—. Emil D. Măcelariu, preot, Totelec, 1.—. Vasile Păltineanu, preot, Mănăsturul-rom., 1.—. Lung Todor, inv., Hodis, —50. Vasile Farcaș, contabil, Huedin, 1.—. George Rus, preot, Molosig, 1.—. Traian Gall, preot, Rogojel, 1.—. Gavril Farcaș, notar pens., Călata-mare, 1.—. — Total Cor. 43.50.

Bancă franco-română. Din București se anunță: În timpul din urmă mai mulți financiar și politicieni români au luat inițiativa creierii unei bănci franco-române la București, care va avea de scop să strângă legăturile economice între România și Franța. Jumătate capitalul va fi al României, jumătate al Franței. Banca franco-română va face începutul unor largi întreprinderi industriale și comerciale în România.

Până acum au fost semnate acții în valoare de circa 6½ milioane franci.

Un apel. Primim următoarele: Subsemnații dorind înaintarea în cele culturale și economice a poporului nostru dela sate, pe lângă reuniunea de cântare am înființat și o reuniune de cetire gr.-ort. română sub numele „Lyra”.

Neavând un local propriu însă, membrii reuniunii sunt foarte însărcinați și din lipsa de mijloace înființarea unei biblioteci populare indispensabile acestei reuniuni ne este cu neputință, apelăm deci la nobilele sentimente ale tuturor intelectualiilor și instituțiilor noastre culturale să binevoiască a ne trimite câte o carte eventual o sumă cât de meinelunată pentru augmentarea bibliotecii din chestiune. Ramna (Rafna), (Kras-sözörény), la 1 Aprilie 1914 v. Ioan Pincu, președintele reuniunii. Dănilă Ilfiescu, secretarul reuniunii.

Toate organele noastre românești de publicitate sunt rugate a reproduce acest apel.

Călătoria dlui general Coandă. — Un comunicat oficial. — Cu privire la călătoria dlui general Coandă la Constantinopol și Atena, oficiul „L'Indépendance Roumaine” publică următoarea notă:

„Diferite ziare atribuind vizitei pe care d. general Coandă a făcut-o la Constantinopol și Atena caracterul unei misiuni politice, suntem autorizați să declarăm că această știre este nefundată. Generalul Coandă a obținut un concediu spre a se duce să viziteze pe fiica sa dna contesă de Estrade, care locuiește în Egipt și a cerut permisiunea să profite de trecerea prin Constantinopol spre a vizita diferite stabilimente militare și să studieze noua organizare a artileriei turce. Dsa a avut din partea comandamentului militar turc primirea cea mai cordială. După plecarea sa din Constantinopol vaporul făcând escala la Atena, a profitat de această ocazie spre a face o vizită dlui Venizelos cu care a păstrat excelente relații personale de când au figurat amândoi în conferința pentru tratatul din București.

„Acesta este adevăratul caracter al călătoriei dlui general Coandă, care se găsește actualmente la Cairo.”

Bulgarii și Dobrogea. Contratele „Inainte” din București scrie:

„Agitatorii bulgari vor să facă impresia că organizează o mișcare serioasă pentru revenirea Dobrogei.

Alaltăieri a apărut în Sofia primul număr al ziarului „Dobrogea”, care cere guvernului din Sofia și poporului bulgar să nu piardă un moment din vedere Dobrogea.

De fapt agitatorii aceștia nu au alt scop decât să speculeze populația bulgară din Dobrogea.

Se mai poate ca ei să aibă oarecari foloase și dela aceia cari cred că au un interes să se spună că avem și noi o chestie de naționalitate în România și poate să reușească să ne dea chiar nouă grija că la un moment dat am putea să ne pomenim cu o mișcare bulgărească.

Toată această inscenare este pur și simplu copilăroasă.

Nu au importanță nici ca număr, nici ca putere Bulgarii din Dobrogea. Ei nu sunt acolo în majoritate și nici nu pot să invoace autochtonia. Dobrogea n'a fost niciodată bulgărească.

Ea a aparținut însă României și Silistra figurează în titulatura domnilor noștri.

Agitația nu zăpăcește decât populația bulgară, care își trimite copiii să învețe la Ruscuk și astfel li lipsește de avantajile pe cari le-ar avea la școala românească.

Dar sperăm că se vor desmeteci Bulgarii dobrogeni și vor înțelege că nu au nici un interes să asculte de ademenirile agitatorilor.”

O coincidență tristă. Ni se scrie din București: A încetat din viață dna Ioana Radu Rosetti, a doua fiică a lui Alexandru Știrbei și sora dnei Ion I. Brătianu. Ioana Rosetti moare născând al patrulea copil. Mama ei murise născând-o pe ea.

Expoziție artistică. Societatea budapestană „Dorotheum” pentru protejarea și încurajarea artelor frumoase, la inițiativa ziaristului S. Nagy Lajos din capitală, aranjează o expoziție artistică în sala de jos a Palatului Cultural maghiar din orașul nostru. Având mai mult un caracter internațional, expoziția cuprinde pe lângă produsele artistice indigene (tablouri, studii, gravuri de Kemény, Borszéký, Kucskó, Kató, Dudits, Pálya C., Éder etc.), numeroase picturi originale și reproduceri după tablourile clasice (italiene, franceze, olandeze), lucrări de artă

HOTELUL SAYOY BUDAPEST, VIII. József-köut 18.

Hotel modern, cu aranjament nou, încălzire centrală, apă caldă și rece în fiecare cameră, lift ziua și noaptea. — Sub conducerea personală a lui

Réendes Szidor.

Camere cu un pat dela 3 coroane în sus, cu două paturi dela 5 coroane în sus, scotind apă și încălzirea, luminatul și serviciul

Nou sistem pensionar, proviziune la o zi pentru 4 coroane.

La petrecere mai îndelungată se dă favor.

(Go 2003)

Camere pe luni pentru 80 coroane.

orientale (chineză, japoneză), monede vechi etc. — Merită toată atenția publicului românesc, căruia mai rar i se dă ocazia să vadă în orașul nostru o expoziție de un caracter ca al acesta.

Expoziția va fi deschisă până în 25 l. c. de dimineața până seara. Obiectele expuse sunt, în parte, de vânzare, astfel pot îmbogăți colecția amatorilor.

Intrarea e liberă.

O serie de sinucideri în Germania într-o săptămână. Proprietarul băncii de economie și împrumut din Oeynhausien s'a sinucis la Hildesheim din pricina unor speculații nenorocite.

De îndată ce știrea s'a răspândit, o mare mulțime de persoane, cari-și aveau capitalurile lor depuse la acea bancă, au alergat la birourile băncii, spre a se interesa de soarta lor.

În aceeași zi un împuternicit al casei Deutsche-Blank, anume Koehler, a încercat să se sinucidă, cam din aceleași pricini; iar Seiler, un muzicant destul de cunoscut la Berlin, fiind în divorț și plin de datorii, își omorî nevasta împușcând-o și apoi se sinucise.

Contele Zeppelin construiește un hidroaeroplan pentru a trece peste Atlantic. Atelierele Zeppelin dela Friedrichshafen sunt ocupate cu construirea unui hidroaeroplan, ce va concura la premiul Daily Mail, pentru traversarea Atlanticului.

Inginerii contelui Zeppelin pun toate speranțele în realizarea acestui proiect și făgăduiesc să facă la anul viitor experiențe de trecere a oceanului.

Debut și retragere. La teatrul Sarah Bernhardt se dădea zilele trecute o reprezentație în scop filantropic cu triumfală comedie Triple-pate a lui Tristan Bernard.

Pentru ca să atragă mai multă lume și să poată urca prețurile, direcția a cerut spiritului autor să mai scrie ceva.

Bernard a fost și mai filantrop decât se credea; a scris o comedie într'un act și s'a oferit s'o interpreteze el, — care n'a mai jucat niciodată, împreună cu Sarah Bernhardt.

Și atunci parizienii s'au pomenit cu următorul afiș:

„Reprezentatie de debut și de retragere a lui Tristan Bernard”.

Vă închipuiți cât s'a ris și cât s'a dat fuga la teatru.

Roentgenizarea lui Gorki. Marele scriitor rus Maxim Gorki, care s'a întors acasă din insula Capri, unde și-a petrecut cea mai mare parte a proscrierilor sale, a dat de curând publicității o scrisoare prin care arată că în urma tratamentului drului Manuchin cu razele X se simte regenerat și oare-cum în afară de primejdia tuberculozei.

În anii săi de muncă trudnică și de amărăciune pentru pâinea cea de toate zilele, în anii de vagabondaj și mizerie, Maxim Gorki a fost cândva într-o stațiune de călătorie, treigher, — salahor. De multe ori muncia din greu până după miezul nopții, încărcând sau descărcând marfurile din vagoane.

În amintirile sale Gorki ne arată cum în tovărășia marelui cântăreț Șallapin, într-o noapte ploioasă de toamnă a descărcat vagoane întregi cu saci de făină. În noaptea aceea Gorki toplit de muncă a adormit pe sacii pe care i-a descărcat și de atunci s'a ales cu tuberculoza, care s'a ivit mai târziu și care l'a determinat la o îngrijită căutare.

Scrisoarea pe care o publică astăzi marele poet rus în „Rusgoc Slovo” ne arată că tratamentul doctorului Manuchin i-a fost de folos.

Medicii au constatat scrie Gorki, că plămânul drept

era atins în partea lui superioară de tuberculoză în stadiul al II-lea, iar plămânul meu stâng în I-lul stadiu. Expectoram foarte multă spută în care analiza bacteriologică găsea o cantitate enormă de bacili ai tuberculozei. Am tușit deseori sânge, asudam noaptea, mă simțeam foarte slab, și în fiecare toamnă și primăvară procesul din plămâni se agrava. În August 1913 când mă simțeam foarte rău, a venit la Capri doctorul I. Manuchin și făcându-mi cunoștință mi-a vorbit de noul său metod de vindecare neascunzându-mi că metodel lui nu-l aplicase decât la doi bolnavi. I-am propus să mă examineze și dacă voia să mă și trateze. El a acceptat. După prima roentgenizare a spinei mele în câteva zile m'am simțit destul de bine. După o lună a dispărut tusa, temperatura înaltă și noaptea nu mai asudam. Până în Decembrie 1913 mi-au fost făcute patru roentgenizări și în acest period m'am îngrășat cu 12 kile.

Acum mă găsesc foarte bine, pot spune mă simt sănătos deși trăiesc în Petersburg și nu urmez nici unul din regimurile la care am fost supus înainte.

Mulți din corespondenții mei mă întreabă: nu produce roentgenizarea dureri sau vre-o stare de excitație nervoasă? Eu n'am simțit nimic.

Sunt întrebat relativ la doza de raze X necesare tratamentului. La întrebarea aceasta nu pot răspunde, dar știu că mărimea ei joacă un rol foarte mare în această metodă de vindecare”.

Doctorul Manuchin care a regeneart pe marele scriitor rus, își continuă experiența roentgenizării într'un sanatoriu de tuberculoși din Crimeea.

Indreptare. Într'un număr recent al ziarului nostru în știrea despre concertul dela Timișoara s'a strecurat o greșală intrucât dsoara *Hortensia Haneș* nu este absolventă, ci elevă a conservatorului din Viena.

30 de ani închisoare pentru o sărutare. La Los Angeles un negru a fost condamnat la 30 ani de închisoare pentru că îmbrățișase și sărutase o albă. Dar se vede că judecătorii recunosc chiar ei grozăvia pedepsei, cari au de gând să ceară președintelui anularea pedepsei.

Cadavru găsit în tren. Într'un vagon de clasa II al trenului de T.-Severin s'a găsit eric cadavrul croitorului craiovean Nathan Divi, care se întorcea din străinătate unde i se făcuse o operație.

Suffrageta Sylvia Pankhurst în Budapesta. Feministele din Budapesta vor avea în zilele apropiate un interesant oaspe. Sylvia Pankhurst conducătoarea societății suffragetelor londoneze, va sosi Miercuri la Budapesta, unde va ținea o conferință despre mișcarea femeilor engleze și despre alte mișcări ale acelor femei. Sylvia Pankhurst are deja la activul ei, un sgomotos renume. Ea a fost condamnată la trei luni temniță pentru că insultase pe ministrul Churchill. Acesta a fost începutul osândelor ei, cari au urmat repede una după alta, cari de cari mai ciudate.

Ea va veni deci la Budapesta cu tot renumele ei sgomotos. Nici că afla o capitală mai caraghioasă și mai istorică!

AVIZ CĂTRE PUBLICUL ROMÂN. Cunoșcând multe lipsuri ale poporului nostru dela sate, am deschis în Budapesta un *Birou de informații* ca în felul acesta să stau în ajutorul publicului român în ori care afacere ce se ține de Budapesta.

Dau informații referitor la rugărilor înaintate ministerului ori Curiei. Urgitez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. Mijlocesc împrumuturi ieftine pe amortizare și vânzări de moșii și păduri.

Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoare, moară, mașini de imblătit mânațe cu locomobil, cu motor, cu cai ori cu mâna, mașini de sămănat grâu, de cosit grâu, ori iarbă, pentru adunarea fânului ori despoierea cucuruzului, pluguri etc. să îmi scrie mie căci gratuit îl recomand fabricii de unde își poate cumpăra toate aceste pe rate și cu prețuri mai ieftine ca la agenții iudevești. Scopul meu este ca țaranul român să-și cumpere marfă

bună din mâna primă și cu garanță mare. Să vă feriți de firme cari nu sunt fabrici. Să vă feriți de agenți iudevi căci vă înșeală.

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită mânăată cu mâna care face 100 kg. făină la zi. Prețul e 320 cor. pe rate.

La dorință trimit gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate recvizitele economice.

Cu stimă:

Ne 2036—15

L. OLARIU

Budapest, II., Margit-körut 11

x Minge pentru football, ghete pentru foiball, lopeți pentru tennis, minge și jucării, asortiment bogat și foarte ieftin la firma *Hegedüs Gyula, Arad, bulev. Andrássy nr. 16. Telefon 506.* (He 1891).

x Noutăți de primăvară, pălării elegante, cravate, ciorapi, albituri pentru bărbați, batiste pentru buzunar, recurci de gumă, căciuli pentru călătorie și bogat asortiment de tot felul de articole de modă pentru băieți, cu prețuri foarte ieftine în *prăvălia de modă pentru bărbați „Chic” Arad, bulev. Andrássy nr. 15.*

x Am onoare a aduce la cunoștință m. st. Doamne, că au sosit pălăriile după cea mai nouă modă. Transformările le execut în timp de două ore. Cerând sprijinul binevoitor a m. st. Doamne, semnez cu stimă: *Iulia Roman, Arad, Deák-Ferencz u. 2.* (Ro 1976—6)

x În atențiunea bolnavilor! **Balsamul Mittelmann** pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: *Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u.* (Mi 1621)

x **Nadler és Dr. Schönfeld** fabrică de orloage pentru turnuri, *Budapesta VIII, Prater 9.* O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferază cele mai perfecte orloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru orloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru. (N 42)

AVIZ.

Aducem la cunoștința on. public că mulțimile publice numai pe lângă taxă se pot publica și costă de fiecare ștr cules 20 filleri.

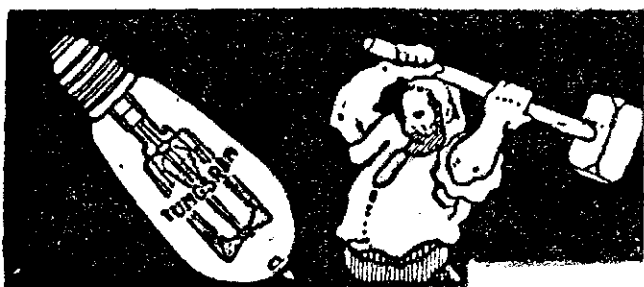
ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

Cronica școlară.

Competințele învățătorilor dela școlile conșionale și comunale.

Ministrul de culte și instrucțiune publică, **Béla Jankovich** într-o ordinațiune dată mai de mult a stabilit toate cazurile, în cari susținătorii de școli pot urca competențele de salar ale învățătorilor în raport cu competențele învățătorilor de stat. Ministrul întregește acum dispozițiile acelei ordinațiuni cu următoarele:

Susținătorii de școli, urcând din puterile lor salarul învățătorilor, cari au ajutor de stat, în proporție cu salariile învățătorilor de stat, nu pot socoti în anii de serviciu (fără reducerea ajutorului de stat) și anii serviți până în 1 Octombrie 1913, deoarece deoparte în bazaa paragrafului 7 al articolului de lege XVI din 1913

Să nu primiți altfel de lampă decât lampe veritabile cu fir **TUNGSRAM.** Fabricație din patrie. Feriți-vă de imitațiuni!

(Bo 1798)

de serviciu ai învățătorilor dela școlile con- nate și comunale se pot socoti numai înce- dela 1 Octomvrie 1913, iar, de altă parte, iza paragrafului 9 al articolului de lege XV 1913, anii de serviciu ai acelor învățători au trecut dela o școală confesională sau mală în serviciu de stat, se socotesc iarăși dela termenul amintit.

rocedura unor susținători de școli, cari cu ul urcării salarelor învățătorilor dela școa- or, în proporție cu salarele învățătorilor de au socotit în anii de serviciu și anii serviți te de 1 Octomvrie 1913, va avea ca ur- reducerea ajutorului de stat dat ca între- le salar, pentru că altcum salarele întregite lutorul de stat ale învățătorilor comunali onfesionali ar fi mai mari decât salarele a- a cari dela o școală confesională sau co- dă au trecut la școală de stat, ceea ce e în a dispozițiilor respective ale paragrafului articolului de lege XVI din 1913. Acest pa- r de atcum le dă susținătorilor de școli ilitatea ca pe învățătorii confesionali resp. mali să-i poată recompensa pentru anii și până la 1 Octomvrie 1913, cari ani nu i luati în considerare la urcarea salarului, un adaos personal dela 200 până la 600 cor.

trivitor la competențele de locuință sau gră- ale învățătorilor dela școlile confesionale ununale ministrul de instrucție dă comite- administrative următoarele directive:

1. Scoțându-se din vigoare cele 4 alineate început ale paragrafului 2 a articolului de XXVII din 1907, trebuie să se asigure lo- a sau banii pentru locuință, conform arti- uli de lege XVI din 1913 și pentru învăță- și învățătoarele aplicați la școlile cu mai e puteri didactice, o abatere dela aceasta ate avea loc. 2. Dacă locuința dată în na- corespondere cerințelor legale, dar când s'a consemnarea venitului învățătoresc a fost ită în sumă mai mică decât suma stabilită ge pentru locuință, învățătorul are drept etindă diferența. 3. Stabilind paragraful 17 ticolului de lege XVI din 1913 mărirea lor locuințelor, învățătoresci numai pentru t, locuințele învățătoresci deja existente nu pulea fi excepționate, dacă mărirea lor punde numărului prescriș de regulamentul ctivului comitat. 4. În baza articolului de XVI din 1913 au drept la grădini sau la de răscumpărare a grădinei numai acci- ători, cari primesc locuința în natură, iar acei cari primesc banii pentru locuință. 5. r învățători, cărora susținătorii de școală asigurat afară de banii de locuință și gră- sau o sumă de răscumpărare pentru acea- după termenul în care a intrat în vigoare olul de lege XXVII din 1913, nu li se mai e detrage această competență, pentru că a- ta este un drept câștigat al lor; dar în ca- când în respectivul post va urma un alt în- lor, acesta ca urmaș nu mai poate ridica un drept la competență de grădini.

ECONOMIA

Adunarea generală a „Arieșanei”.

La 27 a. l. tr. și-a ținut în Turda institutul de t și economii „Arieșana” a XXVII-a adu- generală — în sala palatului institutului, a li fundament l-a fost pus regretatul prim- dent direcțional de pie memorie Dr. Ioan lu.

Adunarea a fost condusă de prezidentul di- onal d. Iuliu Bărdossy, care de 15 ani fun- ză în asta calitate: în vorbirea sa de des- lere avântată a enumerat stările dezastruoă- e au bântuit țara, lipsa cea mare de numă- ii, cari s'au concentrat în războiul din Bal- sul apropiat, terminându-se cu pacea încheia- în regatul vecin cu întervenirea și conducerea lui compatriot al nostru. Cu încheierea păcii e cu ameliorarea stărilor economice agrare tem spera, că anul curent va fi mai favorabil entru băncile noastre.

De rotari ai adunării fură designați din par- a prezidentului contabilul Iacob Trif și casa-

rui băncii Alexandru Oain, iar verificători ac- tionarii Iuliu Vladuț, Iuliu Iliac și Sanoilă Ro- gozan.

După bilanțul publicat institutul are un ca- pital de acțiuni 300.000 cor. fondurile de re- zervă au ajuns ca suma notaveră de 167.740.60 fil. iar cu votarea rezervelor prin adunarea ge- nerală de 6786.03 fil. au ajuns la suma de 174.526.63 fil. trecând rezervele peste jumătatea capitalului original, din ea se poate conchide cu siguranță, că în vre-o câțiva ani acționarii vor putea primi dividende frumoase; reviremântul anual a fost peste 8 milioane, ceea ce într'un an așa de nefavorabil se poate zice e o sumă considerabilă; — pe baza raportului comitetului de supraveghiere ceit de protopopul Arieșului Gavrilă Popu — adunarea a dat absolutoriul di- recțiunii și comitetului de reviziune, — împăr- tind între acționari din venitul curat de 28.447.39 fil. o dividendă de 6% care se poate ridica ime- diat după adunarea generală.

Din cele 8% votate din partea adunării ge- nerale în sumă de 1344.43 fil. pentru scopuri de binefacere direcțiunea a distribuit în favorul augmentării fundațiunei sale jubilar pentru în- vătăceii de meserii 200 cor., fundațiunei Simeon Pop tot cu aceasta menire 50 cor.

Pentru fondul cultural arhidiecezan din Blaj rata a V-a și % 125 cor. pentru școala elemen- tară română gr.-cat. din Turda — într'un cât s'ar institui o a II-a putere didactică — pentru între- girea salariului decental 500 cor., pentru masa studenților academiei români din Cluj 50 cor., pentru masa studenților dela gimnaziul sup. ro- mân gr.-cat. din Blaj 50 cor. pentru reuniunea de lectură a femeilor române din Turda 20 cor. pentru ajutorarea alienaților însănătoșiți din Si- biu 5 cor., pentru surdo-muții din Cluj 5 cor. pentru edificarea școalei sup. comerciale ro- mâne gr.-ort. din Brașov 100 cor. pentru pro- curarea manualelor pe seama elevilor mizeri dela școalele poporale române gr.-cat. din di- strictul protopopesc al Turzei 100 cor., pentru catehetul gr.-cat. al învățăceilor români de me- serie din Turda 30 cor., pentru ajutorarea școa- lelor române din Ocnișul mare 15 c., Proștea- mare 10 cor. și Zsiroskut 5 cor., în urmă din suma concretizată directorului executiv pentru a fi împărțită în decursul anului 1914 s'a dat pentru augmentarea fundațiunei Iuliu Bărdossy constituită pentru premiarea și ajutorarea ele- vilor dela școala română gr.-cat. din Turda 20 coroane.

Sortindu-se 2 membri din direcțiune conform dispozițiilor §-lui 32 ale statutelor fostii mem- bri vechi Iuliu Bărdossy și Grigoriu Pop s'au reales cu aclamațiune pe un ciclu nou de 5 ani, iar în locul membrului abzis Nicolau P. Rațiu s'a ales tot cu aclamațiune avocatul din locali- tate d. Augustin Rațiu.

În urmă s'au reales cu aclamațiune membrii de până acum ai comitetului de supraveghiere: Gabriel Pop, protopopul Arieșului, Iosif Lissai, sefcontabilul Albinei, Dr. Ioan Oltean avocat, Bölöni István, director școlar și Ignat Borza, proprietar.

Raport.

Bibliografie.

Am primit la redacție: *Raportul general al comitetului „Asociațiunii pentru sprijinirea în- vătăceilor și sodalilor români meseriasi din Bra- sov, despre gestiunea anului 1913 prezentat a- dundării generale din 12 April st. n. ținută în lo- calul „Asociațiunii” Brașov, Strada Orfanilor Nr. 3 Brașov, Tipogr. A. Mureșianu Braniste et. comp.*

Corneliu Casassovici inginer de arte și ma- nufacturi: *Chestia zahărului în România*. Cu o prefață de A. C. Cuza prof. universitar. Tipo- grafia „Viitorul” Elie Angelescu. 1914. Prețul lei 1.50. Depozit general: Librăria A. A. Stăn- ciulescu, B-dul Elisabeta Nr. 5. București.

In „Biblioteca pentru toti” a apărut: *G. Tutoveanu: Albastru. — Poezii. — A doua ediție. Prețul 30 bani.*

Redactor responsabil: Constantin Sava.

AVIZ.

Pentru de a face cunoscute în cercuri cât mai largi produsele societății noastre, oferim on. public rachiu de prune — în vederea sărbătorilor apropiate — în preț excepțional de ieftin.

18%	dela 49 fleri.
20%	55 "
22%	59 "
25%	69 "
28%	81 "

Rachiul prefript și de coarne, drojzii cu prețuri foarte moderate.

Mastre se trimt pentru 40 fleri în mărei postale.

„PRUNA”

societate pe acții industrială și comerț

(Pu 2083)

în Marosillye.

ANUNȚ.

Caut un cumpărător pentru o casă, în care se ține birt și dughian, constată- toare și din multe chilii de locuit, precum și din magazini, șopru, grajd, curte și grădini.

Casa e pusă la loc corespunzător pen- tru afacerea de comerț în strada princi- pală între două sate bine situate.

Prețul este moderat.

Ceice doresc a se informa mai de aproape să se adreseze proprietarului: **IOAN BORONESCU**, neguțator în **Öberlovény p. u. Perebő (com. C.-Soverin)**. (Bo 2032)

Mag. Pharm.

Caut un asistent diplomat cu prac- tică bună pe 15 Mai a. e.

Salar lunar 180—200 cor. și locuință.

Post stabil și condițiuni favorabile.

DIONISIE NEGRU

(No 2020)

farmacist, Besicobánya.

„Chansonette”!

Compozițiune minunată pentru violină cu acompagniament a apărut acum Prețul **170 cor.** Comenzile sunt a se trimite com- puzitorului **MICHAEL MUNTEANU, Budapest, VI, Király-u. 28 III. 60.** (Mu 2012)

1 teglă cremă americană veritabilă	cor. 1.50
1 cutie pudră americană veritabilă	cor. 1.50
1 cutie săpun american veritabil	cor. 1.—
1 sticlă spirt petrolin Jenkey pentru păr	cor. 2.50
1 sticlă apă Pyrethol Jenkey pentru gură	cor. 1.50
1 sticlă picuri americani veritabili pentru dinți	cor. 1.—
1 sticlă ulei de stucă fără gust	cor. 2.—
1 sticlă spirt pentru reumă	cor. 2.—

Comenzile din provincie se execută prompt.

HARSANYI KÁROLY,

farmacie la „Jagerul păzitor” („Órangyal”),

Budapesta, VII., str. Zugló nr. 16. (E 1896—10)

Sursa de cumpărare a
ultorilor lemnoase cu rădăcini
Berlandieri, —
Riparia Teleki
și alte soiuri de ulți netezi
și mlădițe cu rădăcină, — la

(Ke 1719)

Teleki Zsigmond, școală de vio în VILÁNY
(com Baranya).
Cereți marele nostru prețurent ilustrat.

È în interesul fiecăruia
că înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă,
țesătură pentru garduri site și matrate de sârmă
de oțel, să ceară prospect dela singurul pre-
parator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek
fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru
garduri

Arad, József-főherceg nr. 8.
(vis-a-vis de biserica evang.), Vă veți convinge
că aici veți putea cumpăra cele mai bune și
mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str.
Kossuth nr. 45.
(Fi 1866—25)

Bătăturile, scortșenia pielii, ur-
torii de pe mâini și din
față încetează în decurs
de 1 zi dacă folosiți
„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., franco
1 coroață 40 fl., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la prești-
tor: Dr. E. FLESCU, farmacia la „COROANĂ” în Győr

Lucrări
de acoperire cu țigle și ardesie
cu garanță pe un an, cu prețuri con-
venabile și în mod specializat execută

Ráoz György
maestru de acoperit cu țigle și ardesie

Arad, str. Mikes Kelemen nr. 17.
La dorință merg la fața locului atât
în provincie cât și în localitate.
(Ra 1978)

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

Recomand depozitul meu bogat asortat în PALĂRII
de pălăie, de pale, panama, florentine ș. a. CHIPIURI
de mătăsă, șofa, șevlot și luster, ALBITURI, gulera,
mansete și batlate, cravate, bretele și ierțele, UM-
BRELE și pliers, PORTMONEIE și tabachere, GHETE
în chevraux, chevrett și box, MĂNUȘI de piele, glaci,
sued și ață, colorii solide, în fazon modern și ex-
clusiv fabricate de rangul prim ș. a. Borsallno, Ita,
Hückel, Cooperativa, Pichler, Bossi și Böhm, —
Ioss & Löwenstein — Lichtmann și Manheim etc.
desfacere în engros și detaliu dela calitatea cea mai
ieftină până la cea mai fină pe lângă prețuri mo-
derate și strict fixate. Rog sprrijinul onoratului
public român la deprinderea mea, semnez

Cu deosebită stimă: (Ba 1918—15)

Joan Balint „János”
prăvălie de modă pentru domni și băieți
Timișoara-Fabrice. — (Platual orașului).

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMĂNI!

Justin Ardelean
legător de cărți

Arad, Weitzer-János-u. 13.

Atelier mai bine aranjat în Arad
pentru compactarea Evangheliilor și
a altor cărți bisericești, cărți de legi,
matricule, albumuri, măpi, protocoale
și totfelul de lucrări aparținătoare de
bransa aceasta. (A 1692)

Fabrică
le mo-
toare cu
gaz în
Drezda
soc pe
acții mai
nainte
Moritz
Hille.

Cea mai veche și mai mare fabrică de
motoare cu gaz în germania-centrală.

Agentură
principală: **KALMAR ERNŐ**, mașinist
diplomat

BUDAPEST, VI, Podmaniczky-u. 4. Telefon 22-76.

Motoare în orice mărime. — Motoare cu benzină, gaz,
petroleum, oleiu brut, gaz terestru, Diessel și absorbitoare.
Prospecte și trimiterea inginerului la fața locului gratis.
(Ke 1592)

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni
de mașini este a lui

Kovács István
Temesvár-Józsefváros, str. Fröbel nr. 58
(Casa proprie).

fabricant de trăsuri și autocaroserie,
furnizorul postelor reg. ung. și mehan'zmelor mi-
litare. — Mare depozit permanent de totfelul de
trăsuri și calese noi și folosite. — Atelier de
reparatură. — Atelier de fărârie, rotarie și de
lustruit. (Ko 1928)

Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru
plătiri în rate.

Ceasornice „Straps”, dela 5 cor. în sus, inele-litere 80
fileri. Lunat nou recepții de plăci. Mare magazin de
articli pentru sport și lampe electrice pentru buzunari!
Pentru ceasornicele și gramofonele noi se dă garanție
de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani.
Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramo-
foane. Schimb de aur și argint zdrobit. Tóth
József, Cronometru și orologier artistic, Szeghedin
(Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de
recunoștință. Prețurent ilustrat gratis. Permanent sou-
tăți de plăci românești.

To 1253

FELICIAN PAPP
DENTIST DIPLOMAT

Șimleul-Silvaniei
(Szilágyosmlyó),
Arany János-utca 1.

Execută coroane de aur și platină, și
plete de dinți în cauciac și celuloid, apo
artificiali fără de pod și cari nu se scot din
foarte potriviți pentru a putea mânca pe
cari înlocuesc deplin dinții naturali. V
dinți și rădăcinii bolnave, execută plombe
rădăcinii cu aur, platină, argint, porțelan
cel mai noui dinți. Stelle cari pot fi schi
și cari se potrivesc și la poduri cari nu
din gură. Po 1802

RĂMĂȘIȚI
DE STOFE

Le 1942

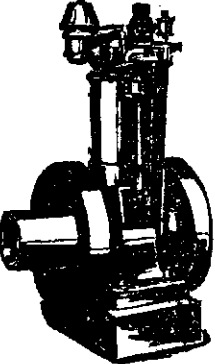
cari s'au aglomerat în magazinul me
vând sub preț, cu o reducere color
Aceste rămășițe de stofe sunt su
ente pe-ut-u haine întregi p. bari
pantaloni, paletoane, costume pe
femei, jupoane etc.

Cereți mostre de rămășițe din stofe pe
BĂRBAȚI și FEMEI.

și le veți primi gratis și franco dela:

KARL KASPE
fabrică de stofe INSBROK,

Szegő Ferec
és Társa
gépkereskedelmi vá
BUDAPEST
V. Szabadság-tér
(Tőzsdepalota)

Agentia principală în Ungaria a fab
motoare sistem „Teco” a firmei Tobler
din Berlin. Motor cu benzină, excelent
tru păcle fără ventil.
Cele mai noui stabilimente de moto
tru absorbirea gazurilor și motoare-D
Garanța cea mai mare. Condițiuni
bile de plată. Cereți catalog.
Se 1822

Reparator-u
lui **KRIEGNER**

are efect sigur contra reumei, — pod
— ischiasului, — junghurilor, — af
rilor durerilor de spate, etc.

De decenii acesta s'a dovedit un medicam
incercat de un sfert de secol și, că el s
câtorva mii de oameni, asta o dovedește numărul
ordinar de mare al scrisorilor de recunoștin
mulțumită.

In spit
cazuri, în
1 sticlă
1 cor., 1
dar fiind
manda cu
3 sticle

us făcându-se încerc
i s'a obținut o vind
Reparator u
2 cor.; de ed
falșificări
rambu
me

Farm
BUDAPE

PRIMA CUSĂTORIE ARĂDANĂ CU PUTERE ELECTRICĂ.

STERN CECILIA

magazin de haine pentru femei în ARAD, strada Forray nrul 2.

Rocuri de lîster în orice culoare cor. 12.—

Rochie engleză modernă „ 7.—

Halaturi dela 6 cor. în sus.

Se 1923

Talii moderne dela cor. 2-80 în sus.

Jupon fin de mătasă cor. 9.—

Jupon fin de cloth și lîster dela 3 cor. în sus.

Halat de crepon și delin dela 14 cor. în sus.

Mare asortiment de noutăți de primăvară, și anume: rochii, talii, halaturi, costume și rocuri de lîster și haine pentru copii, precum și albituri pentru femei. Șorțuri de lîster, cloth și de spălat.

Costume după măsură se execută în decurs de 6 ore, iar haine de doliu în decurs de 4 ore.

CEA MAI IEFTINĂ SURSĂ DE CUMPĂRAT.

Inștiințare!

Cu onoare aducem la cunoștința on. public, că la magazinul filialei noastre au sosit cele mai noi și moderne ghete gata de primăvară cu prețuri fixe convenabile. Rugăm on. public ca înainte de a-și cumpăra ghete să binevoiască a ne cerceta magazinul nostru.

Mai nainte **MOSKOVITS**, acum: filiala
:: fabricii de ghete ::

„HUNGARIA”

ARAD, Szabadság-tér 18.

Hu 1919

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în
ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele „Original Viktoria” și „Puch” precum și mașinile de cusut Pfaff sunt de vânzare exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6.
Timișoara—Ioșefin (Temesvár-Iózséfváros) Hunyadi ut nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pahté, gramafone „COLUMBIA” și originale și cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi.

Mașini de cusut „SINGER” cu prețuri foarte ieftine.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Nap-utca 8 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Ru 1929—60).

„ELECTRO”

întreprindere de electricitate.

Náder A. és Társa

cușitar, mare magazin de articlii
de tehnică.

ARAD Str. Zrinyi 2.
(PALATUL BOHUS)

(Na 1928—5)

Societatea de asigurare olandeză societate pe acții.

„Allgemeine Maatschappij van Levens-
verzekeringen Lifrente” în AMSTERDAM.

Directiunea p. Ungaria se află în palatul propriu al inst. în
Budapesta, Kálvin-tér, Baross-utca 1, Ūllői-ut 2—4 sz.

Intrarea prin poarta nrul 4 din bulevardul Ūllői.

Cele mai ieftine taxe:

Suma asigurărilor la sfârșitul anului 1912	peste 406 mil. cor.
Suma rezervelor	120,416.453 cor. 94 fil.
Afară de rezerva replătirilor	986.409 cor. 14 fil.
Plătirile de până acum făcute asiguraților	13,153.386 cor. 05 fil.

(E 1758)

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

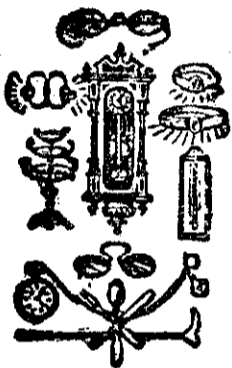
Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească crema americană, pudra americană și săpunul american, care depărtază de pe față și de pe mâni orice fel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuițate până acum.

== Se capătă la: ==

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.

Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. Prețul pudrei americane 1-50 cor. Prețul săpunului american 1 cor. În contra durerii de dinți mai bune sunt picăturke americane. Prețul 1 cor. (Co 1574)

CEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII
LOSONCZY LAJOS clasornicar și bijutier.
 ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de părete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Serviciu prompt.
 Mare atelier de reparat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
 orologier și bijutier.

Aduc la cunoștința stimate-
 lor dame, că am sosit dela
 Viena, și mi-am aranjat pră-
 vălia cu pălăriile cele mai
 frumoase după ultima modă.

Li 2028

== Cu stimă: ==
LICHTIG IRMA
 ARAD, strada Weitzer János nrul 2.

Komjáthy Rózsai

salon de pălării pentru dame

Arad, strada Deák-Ferenc nr. 5.

Aduc la cunoștința on. dame, că mi-au sosit cele mai proaspete noutăți de modă de primă-vară. Asortiment bogat de pălării pentru femei, copil, velour și de plisă

Depozit permanent de pălării de doliu. Străfor-mări se execută în decurs de 24 ore.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distinsă stimă

(Ko 1915—10)

Komjáthy Rózsai.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
 Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețcurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm totfelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Telefoane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere. aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busnăar, ciucuri și prisme de sticlă; totfelul de articli și instrumente de luminație.

Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

Aduc la cunoștința

on. mușterii că

întreg asortimentul de

ghete Kobrak

le vând cu prețuri sub prețul de fabrică.

Priviți prețurile ieftine din galantare!!

FIȚI ATENȚI LA FIRMĂ!

Lányi Marcell

magazin de ghetete

Arad, Str. Atzél Péter 1.

(La 1965—10)

Dacă nu v'ați procurat încă **treburile de primăvară**, vă rog să nu întrelăsați a-mi cerceta bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

POSTAVURI DE HAINE PENTRU FEMEI ȘI PĂNURI PENTRU TALII.

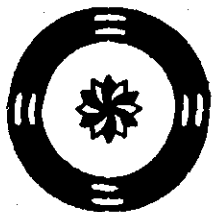
delinuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire engleze, cretoane de Cosmanos, batisturi franceze, pânze engleze pentru haine.

MARE ASORTIMENT DE DECOURI PENTRU HAINE, CRAVATE ȘI CORSETE FOARTE MODERNE.

Sosind lucrurile de primăvară, roagă binevoitorul sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI

prăvălie de articli de modă pentru femei și bărbați

ARAD, str. Farray, nrul 2/a.

Asortiment foarte bogat de pliere negre și în colorii moderne, dela cele mai ieftine până la cele mai fine; mare asortiment de

ate, pânze de bumbac și sifoane,

albituri pentru masă, garnituri pentru cafea, stergare, albituri pentru femei și bărbați, cio-rapi, mănuși, broderii, băsmălute, etc.

RĂMĂȘITE DE PÂNZE ȘI BRODERII CU JU-MĂTATE PRET.

Singurul vânzător de cele mai bune pliere pentru domni și femei, pe lângă o garanță de 1000 zle.

(la 1927—10)

INȘTIINȚARE!

Am reușit să cumpăr întreg magazinul de **specialități de haine pentru copii** al firmei

Succesorii Fischer Berta és nővére din Budapesta, str. Vienei

și începând cu ziua de azi întreg asortimentul acesta îl pun în vânzare cu **prețuri fabuloase de ieftine** în despărțământul special al

Bazarului de concurență al teatrului.

Cercetarea nu obligă cumpărare. — Am mai cumpărat și un mare magazin de ghete, pe cari iarăș le pun în vânzare cu prețuri foarte ieftine.

Ka 2015

DIMITRIE MESSAROS

prăvălie de coloni-ale și delicatose ::

ARAD, Colțul străzilor Erzsébet királyné-körut și Eötvös. Telefon 910.

Recomandă pe sărbătorile paștelor articolele sale de prima calitate, **licheruri** excelente din patrie și străinătate, **coniacuri fine, rumuri și șampanii excelente.** La cumpărare de licher și coniac :: **10%o rabat.** Așteptând comandele mult onoratului public semnez ::

Cu profundă stimă

DIMITRIE MESSAROS

comerciant de coloni-ale și delicatose.

Schweffer Testvérek

florărie modernă de flori naturale ARAD, PALATUL MINORIȚILOR Telefon 337.

Distins cu decorații de rangul prim și cu diplomă de onoare pentru legarea artistică a florilor.
La comande din provincă rog adresa corectă.

O F E R I M :

B R A Z I

frumoși, diferite soiuri, cultivați excelent, cu prețuri ieftine.

B U X E

pentru margini, de 2 ani, 1000 bucăți numai 40 coroane.

G A R O A F E R E M O N T A T E

în culorile roșie și albă, 100 bucăți 20 coroane.

Dacă vreți să plantați pe lângă criptă sau cimitir, vă rugăm să faceți încercare cu brazii cultivați de noi, pentru a căror dezvoltare mai departe, garantăm.

T R A N D A F I R I N OȘ T R I C U T R U N C H I U Î N A L T

de 2—3 ani, cu coroane frumoase. Plante slabe și netrebnice nu avem.

Grădiniaria noastră e la dosul abatorului vechiu lângă canal.

Roagă binevoitorul sprijin:

Schweffer Testvérek

Telefon la grădiniaria nr. 601.

De vânzare un motor de petrol în stare bună.

Se 1922—5

Institut de asigurare ardelen

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 1-5

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Te 259—55)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantagii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simple sau duble a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infracțiilor (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912.	„	5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate .	„	5,458,689.43
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 (foc	„	133,667,241.—
(viață	„	11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	1,603,400.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, care au legături bune, se primesc în serviciul Institutului cu condiții favorabile.